

ФИЛАТЕЛИСТА

Оријан

Савеза филателиста Србије

БЕОГРАД

ГОДИНА III

6

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Синиша Остојић, Јован Јојкић, Мирко Вернер и Никола Павловић. — Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира број 25. — Лист излази друге половине сваког месеца

За Савез Филателиста Србије треба слати писма на пошт. фах бр. 702, Београд, а новчане пошиљке на текући рачун Савеза бр. 103-9533119. — Канцеларија Савеза, Маршала Тита број 28.

За администрацију и редакцију „Филателисте“ све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу: Александар Ј. Петровић, Београд — Војводе Драгомира 25.
За наредни број листа, рукописе треба послати најдаље до 10 јула

Рукописи се не враћају.

САДРЖАЈ:

	Страна
Ж. Ђорђевић: Значај прве Републичке изложбе марака СФС	169
С. Остојић: О српским маркама за новине (наставак)	171
М. Вернер: Фалсификати марака Црне Горе са ликом кнеза Николе	173
Инж. Ал. Ј. Петровић: Упути у филателију — Вредност марака	175
Д. Новак: Пригодне марке изложбе у Бањој Луци из 1942. године без слова »Ф. I.«	177
Бран. Новаковић: Партизанске поште (наставак)	178
С. Манжелеј: Лепота марака (наставак)	179
Др. Ст. Мецгер: Преглед савремене филателије (наставак)	181
М. Ј.: Прва изложба марака СФС у Београду	182
Влад. М. Јокић: Издавање спортских марака у Јапану	185
Ст. Шојић: Радилшне поште на прузи Бањалука—Добој	186
Влад. Прикић: Музика и музичари на маркама (наставак)	187
Јов. Јовановић: Нешто о размени марака са иностранством	190
И. Нижницки: Картофилателија	192
З. Сабо: Знаменити људи на маркама	193
Е. Л. Вајс: Смотра марака омладинске секције у Суботици	194
Пјал: Прослава десетогодишњице Народног устанка у Словенији	196
Ал. Екеш: Изложба марака у Станишићу	196
Др. В. С.: Филателстичке изложбе у свету	197
Прва земаљска филателстичка изложба у Загребу	198
Кроз филателстички свет	199
Инж. Р. Петровић: Дом културе Филателстичког савеза Хрватске	200
И. Фоскио: Филателстичка омладина Земуна	200
Наше марке	201
Фалсификати	203
Наши пригодни жигови	204
Нове марке	206
Преглед књига и листова	208
Вести из Савеза: Из Савеза филателиста Србије	(корице)
Вести из Савеза: Из Савеза филателиста Македоније	(корице)

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН УРЕДНИШТВА
И АДМИНИСТРАЦИЈЕ „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ БР. 104-903317

Цена овог
броја дин. **30**

Значај прве Републичке изложбе марака Савеза филателиста Србије и његови задаци*)

У оквиру прославе десетогодишњице наше Револуције, а у част рођендана Маршала Тита Савез филателиста Србије организовао је ову своју изложбу марака, коју, ево, данас свечано отварамо на дан педесет деветог рођендана друга Тита, у часу када наши народи и милиони наших радних људи чврсто збијени стоје уз свога великог учитеља и вођу одлучно решени да се под његовим руководством до краја боре за очување независности наше отаџбине, за изградњу социјализма у нашој земљи новим путем и за очување и учвршћење мира у свету.

Отварамо ову изложбу у време врло затегнуте међународне ситуације, али у моменту када су истина о новој Југославији, као и сазнање о праведности борбе наше земље против свих наших непријатеља а нарочито против информбировских компартија и влада — продрли дубоко у сваки кут земљине кугле, а Југославија својом доследном и принципијелном мировном политиком, речима и делом стекла огроман углед међу свим народима света и милионима и милионима напредних људи.

Ову изложбу отварамо у време, када наши народи и поред економске блокаде и притиска који се врши на нашу земљу од информбировских влада на челу са владом СССР-а — смело корачају под руководством друга Тита и наше Партије ка даљој изградњи социјализма у нашој земљи.

*

Значај ове изложбе је многострук:

— Пре свега ми ову изложбу, као што рекох, одржавамо у оквиру прославе десе-

тогодишњице наше Револуције и у част рођендана друга Тита, што је од особитог значаја.

— Даље, ово је после ослобођења наше земље прва земаљска, републичка изложба Србије и одржава се после неколико успешних локалних изложби марака.

— Ова изложба је смотра наших најбољих збирки непосредно пред формирање Савеза филателиста Југославије; пред одржавање филателистичке изложбе у Загребу и пред одржавање неколико значајних локалних изложби марака у НР Србији, у оквиру прославе десетогодишњице Револуције.

— Ова изложба је резултат дугогодишњег бављења филателијом наших најбољих филателиста из Београда, Аутономне Покрајине Војводине и из уже Србије, који су највише и допринели да се она организује.

Иза ових марака стоји безброј веза наших филателиста са филателистима разних земаља кроз неколико година размена и међусобног упознавања.

— Ова ће изложба допринети даљој популаризацији, развоју и усавршавању филателије у НР Србији, а тиме и у Југославији, а верујемо да ће она допринети и даљем брзом организацијом јачању и омасовљењу нашег Савеза.

— Организујући ову Прву републичку изложбу, наш Савез је желео да с једне стране пружи прилике најширим народним масама да се упознају са филателијом на један врло изразит начин; Савез је желео да организованим филателистима пружи могућност да у једној целини сагледају видне и врло озбиљне успехе постигнуте њиховим дугогодишњим радом.

— Ова изложба треба да буде, а нема сумње да ће бити, врло велики потстрек свим нашим филателистима за даље залагање у извршавању задатака филателиста, за постизавање још разноврснијих и квали-

*) Говор Претседника Савеза филателиста Србије инж. Живе М. Ђорђевића, одржан приликом свечаног отварања Прве републичке изложбе марака Савеза филателиста Србије у Београду на дан 25 маја 1951 године.

тетнијих резултата и за још веће припремање за будуће изложбе, како на територији НР Србије, тако и за оне широм наше социјалистичке отаџбине.

— Ова наша изложба несумњиво да претставља и један од врло крупних елемената за даље још чвршће наше повезивање са осталим, републичким филателистичким савезима, а и са свим нашим подружницама.

А мислим, другови, да ћете се сви сложити, да ова наша изложба — и ако је то прва републичка после ослобођења, и ако је можда и непотпуна — да је она ипак један од скромних доприноса очувању мира у свету. Ова наша констатација произилази из самог карактера наше изложбе и момента када се она одржава. Можда ће онима, који не схватају у потпуности значај филателије, ова констатација изгледати сувише смела, но нека пажљиво разгледају ову нашу изложбу па ће схватити да су и наши филателисти разменом марака са иностранством допринели не само популарисању наше земље него на тај начин и развијању и јачању међународне солидарности.

Да би ову изложбу и њено одржавање у оквиру десетогодишњице прославе наше Револуције и у част рођендана друга Тита трајно обележио и указао на њен за све наше филателисте врло велики значај, наш Савез је благодарећи пуном разумевању Главне дирекције пошта и великим симпатијама које она гаји према филателији у Југославији — издао поводом ове изложбе и 6.000 ком. коверата са посебним жигом преко марке „27 март“ што ће верујемо бити поздрављено од свих наших филателиста, не само због тога што ову изложбу на тај начин задржавамо у успомени, него и зато што ће ова коверта верујемо претстављати и знатну вредност за филателисте.

*

Ова изложба је само једна од организационих форми нашег рада. Међутим, обзиром да су наши задаци врло разноврсни и бројни, то бих се са неколико речи осврнуо на наш Савез, његово чланство и његове задатке.

На дан 15 маја ове године стање сабројем наших подружница (наших основних организација, као и повереништава и чланова Савеза било је следеће:

Територија	Број места у којима постоје наше организације	Број подружница	Број повереништава	Број редовних чланова, број чланова омладинаца	Укупно
Београд	1	6	—	1005 279	1.284
Ужа Србија	22	13	9	583 166	749
АП Војводина	26	26	5	1362 391	1.753
Свега:	46	45	14	2950 836	3.786

Савез филателиста Србије је масовна, добровољна организација, која удружује филателисте НР Србије.

Задатак је Савеза филателиста Србије:

— Да окупља филателисте НР Србије ради лакше набавке марака и других поштанских вредносница, стручних филателистичких дела, листова, албума и др. филателистичких потреба; односно, да масовним окупљањем трудбеника и омладине пропагира и подиже филателију и кроз њу развија љубав према домовини у духу даљег јачања братства и јединства наших народа, доприносећи на тај начин и са своје стране стварању свесних и активних градитеља социјализма и браниоца независности наше отаџбине.

— Даље, да у земљи кроз разне организационе форме пропагира стручно скупљање поштанских марака и др. вредносница, доприносећи тиме лакшем упознавању географије, историје, историје уметности, графичке и друге уметности и развијајући смисао за лепоту, скромност, вредност и штедњу.

— Затим, да преко иностраних стручних листова, као и личним дописивањем са члановима страних филателистичких организација пропагира наше марке у иностранству и да тако путем наших марака упознаје иностранство са нашом НОБ., са изградњом социјализма у нашој земљи, као и са нашим природним лепотама, са културним тековинама и са свим другим важним збивањима из живота ФНРЈ.

— Један од задатака је и сваког нашег филателисте, који одржава филателистичку везу са филателистима из иностранства, да стално ради на популарисању, развијању и јачању међународне солидарности и зближењу и да води речју и делом борбу за очување и учвршћење мира у свету.

— Најзад један од врло важних и првих задатака је и наша стална сарадња са Главном дирекцијом пошта по свим питањима филателије.

Све ове задатке наш Савез и наши филателисти решавају са доста успеха, и ја не мислим да сада овде говорим о резултатима нашег рада, већ сам ове задатке цитирао да би се и овом приликом указало на значај наше организације.

Као што се из предњег види распоред наших подружница је врло неравномеран, као и број чланова. А пада у очи да немамо организованих филателиста на територији Космета и да је просечно број омладинаца мали.

- На основу оваквог стања наш је непосредни задатак:
- да повећамо број подружница и формирамо подружнице у местима где за то има услова;
- да створимо наше организације и на територији Аутономне области Косова и Метохије;
- да омасовимо наше организације љубитељима филателије уз истовремено чишћење наше организације од извесних шлекулантских елемената;
- да учврстимо нашу организацију;
- да остваримо тешњу сарадњу са нашим подружницама, нарочито са оним из унутрашњости.

*

Износим и врло интересантан статистички преглед чланова Савеза филателисте Србије. Тако наш Савез има зачлањених ско 40% службеника; 22,5% ђака средњих школа; 5,6% студената; 8,2% занатлија; 2,9% професора, учитеља и других наставника; 2,3% лекара; 2,2% инжењера; 1,1% адвоката; 1,05% апотекара; 1,2% официра и припадника Армије и милиције; 4% домаћица и пензионера 2,9%, а свега 2,6% радника.

Из овакве структуре чланства нашег Савеза произилази да је наш непосредни задатак да се овај однос побољша тако што бисмо повећали у чланству број радника, омладине и сељака, а то значи да наш Савез треба да плански зађе са формирањем нових организација по индустриским и рударским центрима, затим по нашим најразвијенијим школама и по селима. Поред формирања нових повереништава и подружница наш Савез треба да настане да се по-

бољшање састава нашег чланства изврши и путем омасовљења у нашим већ постојећим организацијама.

Поред ових задатака пред нашим Савезом стоје и следећи непосредни задаци:

- Сарадња са одбором за прославу десетогодишњице наше Револуције;
- Даље продубљавање и стална сарадња са Главном дирекцијом пошта;
- Даље продубљење и стална сарадња са осталим републичким филателистичким савезима;
- Указивање помоћи Иницијативном одбору за оснивање Савеза филателиста Југославије и доцније свестрано помагање Савеза филателиста Југославије;
- Припрема за наше учешће на филателистичкој изложби у Загребу;
- Свестрана помоћ нашим подружницама у организовању локалних изложби у оквиру прославе десетогодишњице наше Револуције;
- Подизање дома филателиста Србије у Београду;
- Повећање наше унутрашње и иностране размене;
- Извојевање просторија за канцеларије и састанке Савеза и свих наших подружница итд.

*

Верујемо да ће нашу изложбу посетити како наши филателисти, тако и широки слојеви Београда и другови из унутрашњости, као и то да ће и ова изложба допринети да се у потпуности схвате задаци и значај нашег Савеза.

Обзиром да је ова наша изложба организована за врло кратко време, под врло тешким условима и са врло великим напорима, то се у име Савеза најтоплије захваљујем свим излагачима и организаторима ове изложбе, а молим све наше госте и филателисте да ову нашу изложбу свестрано разгледају, даду о њој свој критички суд и допринесу да је и други посете.

С. ОСТОЈИЋ

О СРПСКИМ МАРКАМА ЗА НОВИНЕ

(Наставак са 131 стране)

Испрва, поништавање марака вршено је обично прецртавањем било разнобојним оловкама (обично плавом или црвеном), било мастилом. Међутим, постоје примерци поништени жиговима и то или отпремне или долазне поште. Можемо слободно рећи да се ови други примерци чешће виђају и ако се у основи, поништавање поштанским жиговима. Врло ретко наиђе се и на какво цело марке првог штампања од 1 паре на целим

новинама или исечцима, аутентично почиштене на поштама, врло ретко налазе. Постоје примерци накнадно жигосани, обично разним жиговима типа „наплаћено“ и „препоручено“, или поштанским жиговима из каснијег доба. Наравно да се налазе и примерци поништени лажним поштанским жиговима. Врло ретко наиђе се и на какво цело писмо или поједине исечке истих, франкирано маркама од 1 паре. Дароко у својој

„Историји марака Србије“ помиње да су се, само у појединим изузетним случајевима, употребљавале ове марке и за франкирање писама. Који су били ти изузетни случајеви није поменуо, али се то без сумње догађало, кад поште нису имале марке других вредности, па су за нужду морале да се употребљавају само марке од 1 паре.

На XI аукцији Е. Лудер Еделман, одржаној од 15—24. XII 1928. у Цириху, на којој су се продавале најређе српске марке у богатом избору, између осталог материјала било је изложено једно писмо упућено за Мађарску, франкирано са једном марком од 20 пара првог штампања, зупчаном 12:9¹/₂ и са пет марака од 1 паре, такође првог штампања, зупчане 12:12, од којих су четири били одлично сачувани примерци, док је пета марка била доста оштећена. Марке су биле поништене округлим жигом београдске поште. Ово писмо било је процењено са 750 швајц. франака. Исто тако на тој аукцији био је изложен продаји остатак, одн. само прва страна једног писма, на коме је било налепљено 20 марака од 1 паре такође првог штампања зупчане 12:12, од којих су десет биле одлично сачуване, 8 комада добро, а 2 само са остацима марака. Ово непотпуно писмо било је процењено по Гибонсовом каталогу за 1928 г. са 18 енгл. фунти. После аукције чуо сам да је та прва страна писма продата за већу суму човаца неком Енглезу, а сада се налази у једној приватној збирци у Италији.

За марке првог штампања са ликом кнеза Милана можемо рећи да су технички доста добро израђене и, када се елиминишу извесни недостаци у детаљима, већ на први поглед остављају добар и леп утисак класичног изражавања уметничког израза. Пре свега оне својим специфичним и јасним бојама видно отскачу од марака каснијих штампања. Сам изглед цртежа одаје чистоћу у изразу, са јасно уочљивим детаљисањем контура. Међутим за каснија штампања то се не може рећи, пошто, услед употребе и излизаности клишеја, марке имају више или мање замрљане површине. Ово се нарочито примећује у последњим штампањима марака од 20, 40 и 50 пара, које су врло рђаво израђене, ради тога лошег, готово ружног изгледа, често цео је цртеж пун замрљаних површина и израз лика изобличен.

Марке са ликом кнеза Милана спадају у најинтересантнију групу српских поштанских марака, јер обилују многим особеностима, нарочито у зупчању. Нас, овом приликом, интересују само марке од 1 паре. И ова вредност, међутим, претставља захвално поље за сабирање. Пре свега имамо разна зупчања, више мање позната и регистрована, али постоји још увек могућност изналажења њихових нових варијација. Потребно је напоменути да вредности од 10, 15, 20, 25 и 35 пара имају, у главном, четири врсте зупчања: 9¹/₂ и 12 и комбинације ових 9¹/₂:12, односно 12:9¹/₂. Међутим марке од 1 паре и 50 пара осетно се од њих разликују, јер имају само по две и то не истоветне, врсте зупчања. Тако код вредности од 1 паре постоји зупчање 12:12 и 9¹/₂:12, наравно са разним отступањима. Код вредности од 50 пара постоје зупчања 9¹/₂:9¹/₂ и 9¹/₂:12, што значи да марке од 1 паре и 50 пара имају заједничко зупчање 9¹/₂:12, кога зупчања нема код вредности од 50 пара и, обратно, ова последња вредност има зупчање 9¹/₂:9¹/₂, док код примерака од 1 паре такво зупчање не постоји. Кажемо не постоји, јер нам до данас нису познати примерци тако зупчани, што никако не значи да је тиме, у овом питању, изговорена последња реч. Није искључена могућност да се појави и открије и код ових вредности зупчање које постоји и код осталих марака овог штампања. Чињеница да код свих осам вредности марака овог штампања постоји зупчање 9¹/₂:12 вероватно је импресивно утицало на Де Сметово тврђење да постоји извесно „званично“ и, самим тим, и „незванично“ зупчање, о чему је и раније било речи, када је поменуто и дати разлози због чега се његово мишљење не може да прихвати. Свакако је неуверљиво да зупчање 11—12¹/₂ које постоје код многих вредности, треба једноставно да окарактерише као „незванично“. Ово је чудније у толико више, што се ова зупчања провлаче готово кроз сва штампања, чији број још није тачно утврђен, а знамо да, на пример, треће и пето штампање постоји у доста великом броју у варијацијама зупчања 11—12¹/₂, што значи да би и зупчања код оба ова штампања морали да означимо као „незванична“, или бар погрешна и случајна. Кад нам је познато да су марке са ликом кнеза Милана биле у употреби преко 11 година, да су доживеле до сада још тачно неутврђен број штампања за поједине вредности, ова подела на „званично“ и „незванично“ зупчање тешко се може бранити и одбранити, и свакако је погрешна и произвољна.

Колико је ово издање марака интересно и богато поље за оне сакупљаче, који свестрано и систематски диференцирају штампања и зупчања, напомињемо да је до сада утврђено преко 200 разних зуп-

чања, и да се тај број још увек и стално повећава.

Као особену реткост за вредност од 1 паре Де Смет наводи, држећи се Гибон-совог каталога, примерке који су водоравни зупчани 9¹/₂, а окомито остали незупчани. То су, међутим, свакако примерци, који су пронађени у макулатури, или који су приликом редовног зупчања, грешком прескочени, што се понекад догађало, и којих има и међу другим вредностима овог штампања.

инж. М. ВЕРНЕР

Фалсификати марака Црне Горе са ликом кнеза Николе

Марке Црне Горе сакупља код нас веома мали број филателиста из разлога што се тешко долази до ретких марака првог издања и до безброј ретких зупчања. Осим тога потребна је велика пракса, да се са сигурношћу могу разликовати исте вредноте марака из појединих издања. Неповољно утиче на филателисте још и то, да скоро нити један каталог, осим нашег каталога „Југофилателије“ не означава вредност ових марака реално, тако да је стварна вредност појединих комада многоструко виша од цена означених у светским каталозима.

Каталог „ЈУГОФИЛАТЕЛИЈЕ“ је донекле исправио неизједначеност у ценама и погрешну категоризацију по издањима из ранијих каталога, а осим тога реално је у наведеном каталогу одређена и вредност појединих комада, тако да наши филателисти сада имају солидну базу, на основу које могу изградити збирке и вршити набавку недостајућих им примерака.

Овим чланком не желим се дотаћи детаљнијег описивања марака Црне Горе, јер студије о тим маркама су већ у нашој стручној литератури обнародоване, и то највише у часопису „Филателисти“ из 1935/1940 година у чланцима наших признатих стручњака овог подручја Др Радивовића, инж. Флека, Ђорђевића и др., — већ бих желео да се дотакнем подручја, којег су се наши аутори једва до данас дотакли, а то је подручје које обухвата фалсификате марака Црне Горе. — У овом чланку задржаћу се само на фалсификатима марака са ликом кнеза Николе.

О фалсификатима ових марака се до данас и у иностраној стручној штампи мало писало, детаљније је писао о њима Кол у серији његових познатих приручника о маркама, а осим тога пише о тим фалсификатима и Фриц Билиг у 27 свески његових едиција о фалсификатима марака Европе.

За сада немамо, макар и приближних, података о висини накладе овог штампања. Сва настојања у овом правцу остала су, бар до сада, без успеха. Једно што можемо са сигурношћу рећи то је да се марке првог штампања најређе виђају зупчане 12:12 са одступањима, а да су, с друге стране, најчешћи примерци мешовито зупчани 9¹/₂ са варијацијама од 12—12¹/₂.

(Наставиће се)

Верујем да ће скоро сваки филателиста одмах на почетку, кад прочита наслов овог чланка — помислити, да се ту ради о фалсификатима ретких марака првог издања из 1874 године, али је баш чудновато, да нам фалсификати овог издања до данас нису познати, већ су фалсификатори изабрали скоро безвредне комаде марака петог издања (кат. „Југофилателије“ бр. 29-35) и серију марака тзв. „допунског издања“ (исти каталог бр. 53-58).

Углавном фалсификате марака Црне Горе са ликом кнеза Николе можемо груписати у три групе:

- а) Фурније-ови фалсификати,
- б) немачки фалсификати,
- ц) фалсификати непознатог порекла.

А) Фурнијеови фалсификати

Основна карактеристика је ових фалсификата, што су рађени у каменотиску, док су оригинали штампани у књиготиску. — Ово је општа карактеристика свих фалсификата марака Црне Горе са ликом кнеза Николе.

Боје фалсификата су доста добро погођене, тако да се неке вредноте по боји једва разликују од оригинала.

Фурније је фалсификовао само марке допунског издања (кат. „Ј“ бр. 53-58).

Да бисмо могли одмах разликовати оригиналне марке од фалсификата, доста је ако запамтимо макар једну од четири битних разлика, које сам изнео на сл. 1, а које су разлике следеће:

1) у угловима марака, на орнаментима према унутрашњости слике марке окренут је мали шиљасти „ромб“, који је код оригинала пљоснат и шиљаст, док је код Фурнијевих фалсификата туп (види стрелицу на маркама од 50 новчића сл. 1).

2) код оригиналних марака је леви брк кнеза водораван, док је код фалсификата мало померен према горе.

3) код оригиналних комада први доњи плод на левом лаворовом венцу (бобица) је одвојен од петељке, док је код фалсификата уједно и нема облик правилног зрна (куглице), већ положеног клина.

4) Коса линија, која повезује леви доњи орнамент цртежа марке са оквирном белом линијом, код оригинала је неравномерна, на средини дебља и према врху се сужава. Ова црта је код Фурнијеових фалсификата танка равномерна линија.

Напомињем, да сам на сл. 1 са леве стране приказао оригиналне комаде (А), док се са десне стране налазе фалсификати (Б). Ово исто важи и за слике 2 и 3.

сл. 1

Осим изнетих маркантних разлика, Фурнијеови фалсификати разликују се од оригинала и по хартији и делом и по гумирању. Хартија код оригиналних марака овог издања је већином тврда и прозирна, док је код фалсификата сасвим мекана, порозна, тако да се услед слабе хартије фалсифи-

кати већином оштете од првог налепљеног „фалца“ (лепка).

Гумирање код оригиналних марака је безбојно или слабо жућкастог тона док је код фалсификата жуте боје са мање сјаја, али има фалсификата и са безбојном гумом, која се ипак разликује од оригинала.

Фурнијеови фалсификати имају још неколико типичних разлика од оригинала, али сматрам да су изнете разлике потпуно довољне, да сваки сакупљач овог подручја са лакоћом разликује оригинале од фалсификата.

Зупчање фалсификата је $11\frac{1}{2}$ линијско.

Б) Немачки фалсификати

Ови су фалсификати рађени исто тако на каменотиску, као и Фурнијеови, али им је израда много грубља и примитивнија (слика 2).

сл. 2

Висина слике марке је код оригинала 23 мм, док је код фалсификата 23,50 мм.

Да би сакупљачи могли лако распознати овај фалсификат, довољно је указати на основну разлику на цртежу марке, а то је положај левог брка кнеза, који је код оригинала водораван и са једва приметљивом куглицом на крају док је код ових фалсификата шиљаст и видљиво окренут према доле (сл. 2/Б).

Осим описане основне разлике, постоје знатна отступања и у натписима „БИЉЕГА ПОШТЕ ЦРНЕ ГОРЕ... НОВЧ“, јер је тај натпис код оригиналних марака увек јасан и оштар, те се нигде не дотиче танке оквирне линије изнад и испод самог натписа, док се то код фалсификата дешава, нарочито код ознаке вредности која је код фалсификата скоро стално везана са горњом оквирном линијом.

Ови су фалсификати већином појављују жигосани са разним жиговима, који се на подручју Црне Горе никада нису употребљавали као на пример тзв. „неми жигови“ који се састоје од симетрично смањена четири прстенаста круга, овални жигови на средини са великим бројкама итд.

Од ових фалсификата познати су ми комади од 2, 3, 5, 7, 10, 15 и 25 новчића из тзв. „петог издања“ (кат. „Ј“ бр. 29-35).

Боја марака код фалсификата је доста добро погођена, али извежбано око ипак лако може да их разликује.

Хартија фалсификата је мекана као и код Фурнијеових фалсификата. Зупчање линијско 11¹/₂.

Ц) Фалсификати непознатог порекла

Ови су фалсификати од свих мени познатих најопаснији, јер се од оригинала једва разликују.

Познат ми је до сада једино комад од 25 новчића из серије петог издања (кат. „Ј“ број 35). Види слику 3.

Од оригинала се ови фалсификати разликују по нејасном цртежу и оштећеним словима у натпису марке, јер на оригиналима слова имају тзв. „подножја“ у виду јасних белих цртица, која код фалсификата уопште не постоје, тако да слово „П“ изгледа ка „И“ а слово „Ш“ као „ИИ“ (недостају долње спојне цртице).

Свакако да је најбитнија разлика она, коју сам означио на сл. 3 стрелицом, а то је — да је на оригиналима леви доњи орнамент слојен са танком косом цртом са белом оквирном линијом марке, док је та спојна линија код фалсификата прекинута.

Инж. АЛ. Ј. ПЕТРОВИЋ

Утицаји у филателију — Вредности марака

Као и сваки други предмет, који дође у трговину, и свака поштанска вредносница добија своју цену. Висина цене једне поштанске вредноснице зависи од многих околности, у главном од произведене количине (величине издања) и од потражње (броја заинтересованих филателиста за ту вредносницу).

Постоје двојаке цене: каталожке и прометне. Оне се међусобно разликују, али се не може поставити никакво опште правило за одређивање међусобног односа тих цена.

Прометна, тржишна, пијачна, трговинска вредност је цена, по којој се та марка може купити у трговини, на тржишту. Прометна цена марке је врло променљива и, као што смо напред навели, зависи од величине издања одн. количине која стоји дотичном тржишту или трговини на расположењу, као и од потражње одн. понуде или од броја заинтересованих филателиста на тој пијаци за ту марку. Прометна цена зависи и од самога продавца, али само донекле. Продавац може одредити цену извесној марци већу од оне која би одгова-

Боја марке, папир и зупчање се скоро потпуно подударају са оригиналном марком.

Описани фалсификати су ми до сада једино познати од ових издања, али то не искључује могућност, да постоје фалсификати и других марака од издања са ли-

ком кнеза Николе. — Сви фалсификати ових марака се доста ретко виђају, али се ипак најчешће сусрећемо са Фурнијеовим од којих је већина поништена лажним жигом ЦЕТИЊЕ.

приближну сагласност каталожких са променом прометних цена.

Каталожке цене могу да послуже најпре као оријентација да ли су марке веће или мање реткости, а затим, у знатној мери, за обрачун при размени, а и при купопродаји. Висока цена у каталогу показује да је дотична марка ретка и много тражена, али она не показује апсолутни степен реткости, јер су, на пример, по каталозима цене Шведске бр. 1 жуте и Брит. Гујане бр. 9, и ако од њих постоје само по 1 комад, ниже него Маурицијуса бр. 1 и 2, од којих има више комада. Наилазимо на случајеве, где су исте цене марака, н.пр. албанских и немачких, и ако су прве у много мањој количини издате него друге; често су цене чак и ниже код мале државе него код велике, што значи да на висину каталожке цене утиче не само степен њене реткости, већ да има и других узрока — степен потражње, односно број заинтересованих филателиста за дотичне марке, па и њихове количине у поседу издавача каталога.

Ни за обрачун при размени нису каталожке цене апсолутно правично мерило. Обрачун се врши, само по обостраној сагласности, по каталогу истог издања, обично за исту земљу, јер је ту најмање могућности да се да марка боље за марку мање вредности. Већ је друга ствар, кад се врши размена старијих издања марака за нове или малих држава за марке држава са великим издањима; ту треба бити обзирив, да се не даје злато за ништавне ствари.

При купопродаји каталожке цене долазе у обзир као помоћно средство за одређивање прометних цена оних марака, које ретко долазе на то тржиште. Обично се узима извесан проценат, за који се каталожке цене смањују или повећавају, или извесан коефицијент, којим се каталожка вредност множи. Али, и ту се не може поставити једно мерило за све. Нека марка ће се дати по каталожкој, друга по нижој цени, док ће понекад тешко моћи да се добије и по многострукој каталожкој цени. Одређивање прометне цене према каталожкој дакле, је само одређивање цена по нужди, у недостатку приближнијих и бољих података.

Ређи, бољи и скупценији филателистички објекти излажу се продаји на јавним аукцијама (лицитацијама, дражбама), које приређују реномиране трговине или филателистичке организације. Ту се обично постижу реалне цене, али и ту се догађа да се надметањем истерују невероватне цене. Те цене не одговарају ни прометним ни каталожким ценама, које се одређују према просечном квалитету, већ према квалитету баш тога примерка, на који утичу коверти или на отсечку, са ретким жигом, у једном комаду, у пару итд.

Шалтерска цена је скоро увек номинална вредност поштанских вредносница за време док су оне у течају. За то време оне су непроменљиве, а у неким земљама и законом је забрањено мењање њихових продајних цена за време њихове важности. Али, чим се повуку из течаја, вредност им се мења. Према количини пуштеној у промет цена се одређује и поступно стабилизује. На одређивање ове цене утиче у великој мери још и продаја или уништавање преостатака и „шкарта“.

Преостаци су непродате количине неупотребљених поштанских марака, којима дотична поштанска управа, после повлачења из течаја, може располагати на разне начине. Шкарта су отсечци од коверата, упутница, спроводница и других маркама снабдених штампаница, или и целе те штампанице са маркама и жиговима.

Ако се преостаци униште, величина издања се смањује за уништену количину, и продајна цена дотичних марака се повећава. На против, ако их поштанска управа продаје на шалтеру, било редовном или филателистичком, док их све не распрода, цене им се, у главном, одређују према величини издања. Врло рђав је случај, када поштанска управа после повлачења из течаја извесних вредносница продаје њихове преостатке лицитацијом и тада их готово увек уступа по нижој цени од номинале; тада цена тих вредносница пада испод номинале и бивају оштећени сви они, који су куповали марке раније по номиналној цени на шалтеру. Такве поштанске управе губе углед међу филателистима; такве се земље нерадо скупљају, а смањењем заинтересованих скупљача продаје се мања количина, те се из тога узрока на крају самој поштанској управи причињава штета.

Сличан случај продавању марака на шалтерима је и продавање пригодних издања. Ова се издања стварају с обзиром на задовољавање потреба добротворних и других установа и приредаба, за повећање прихода дотичне поштанске управе, па и прохтева скупљача марака, а не на стварну потребу, за поштанске сврхе. Код продаје ових издања увек се мисли на највећи удео филателиста. И, ако се води рачуна о бројном стању заинтересованих скупљача, па се према томе одреди и величина издања, онда се то издање брзо распрода; цена таквих марака скаче са све већом потражњом нових и нових скупљача. На против, ако је издање вршено т.ј. ако му је величина издања одређена без обзира на бројно стање филателиста, и издата велика количина, цена не расте, него чак и опада.

И израда марака утиче на њихов промет и цену. Ако су марке лепо израђене (са лепим сликама, на угледном формату, са живим бојама, прецизно урађеним цртежима, на добром папиру, са чистим зупчањем), онда привлаче купце — скупљаче, а повећа-

њем или, у противном, смањењем њиховог броја повећава се или смањује њихова цена.

У сваком случају при набавци куповином или заменом, као и при продаји, најбоље је држати се својих филателистичких удружења, а не заборављати оглашавање и преглед огласа у листовима, па ће се на тај начин најбоље и једино моћи доћи до познавања вредности марака и других поштанских вредносница.

Код нас, у Југославији нема трговина са маркама, већ постоји само државно трговачко предузеће „Југофилателија“, која се бави продајом марака по ценама свога каталога; цене се не одређују према понуди и грађи, дакле не мењају се.

Још да поменемо и марке са врло јефтиним ценама, које се продају по трговинама у пакетима по броју или по тежини; то су најобичније врсте марака, које се

најчешће употребљавају за франковање поштанских пошиљака; њих има тако много, да се само најбољи примерци одаберу и продају на комад, појединачно или у серијама; све остале иду у пакете (по броју) или се продају по тежини, на кило, због чега се за њих одомаћило немачко име „киловаре“ тј. роба на кило; Хрвати су за њих усвојили име „количинке“. — На тај начин продају своје употребљене марке и поштанске управе — као „шкарт“, — како смо напред рекли, — у пакетима по тежини, где се може наћи и бољих комада, јер код њих по правилу, не треба да се врши претходно пробирање. У трговинама пак нуди се роба на кило у пакетима обичним и са „непробраним“ материјалом, као и у „мисионарским“ пакетима са маркама прикупљеним по верским мисијама и другим удружењима и установама.

ДРАГАН НОВАК

Пригодне марке изложбе у Бањој Луци из 1942 г. без слова „F I“

У каталогу „Југофилателије“ за 1950 г. налази се на стр. 141, иза броја 84 ова напомена: „Постоје комади без „F. I.“ и са знаком цртача“. Свакако је та напомена у оваквој стилизацији доста незгодна, јер може неупућене сакупљаче завести, да се ради о некој особини или погрешци, која је настала за вријеме штампања те марке и да је она нормалним путем дошла у промет са нормалним маркама. Стварно се ради, да се послужим жидовским жаргоном, о обичној „махлојци“, коју су удесили неки филателистички спекуланти у вези с особљем у штампарији. Кад је дошло до несретне окупације и кад је под патронатом Хитлера и Мусолинија основана Ендехазација, нашли су неки филателисти — спекуланти везе у штампаријама, у којима су се штампале марке. Поштанска управа је и сама јачала спекулацију тиме, што је дала за т.зв. репрезентативне или министарске албуме правити у тим штампаријама бројне пробе боја, тиска, зупчања итд. Спекулација је знала добро да ће за такве ствари наћи муштерије у редовима оних сакупљача, који некритички купују све што им дође под руку. И имала је зато рачуна, да се умјеша и да мимо све контроле и она дође до материјала, који је наравно риједак и бде сакупљаче у очи.

У том амбијенту породила се и пригодна марка за филателистичку изложбу у Бањској Луци без угравираних слова „F. I.“. Посве је сигурно, да се у доба пуштања те марке у промет (13. VI. 1942.) није зна-

ло за ту „особину“. Продајни арци од 10×10=100 комада имали су у свом саставу само нормалне марке. Сакупљачи су знали само за знак цртача и неке незнатније погрешке плоче и за особине, које су прављене службено за министарске албуме. Кратко вријеме прије ослобођења осванули су на тржишту арци, у којима 9. и 10. марка нису имале угравирана слова „F. I.“, као нека нарочита ријеткост. А како се то већ дешава, ријеткости је одговарала и цијена! Разумије се да је та ријетка особина бацила у позадину ријеткости из албума, као н.пр. измијењене боје. Оригинални папир, боја, зупчање и гума, само што су у штампарији „случајно“ погријешили код 9. и 10. марке! Наравно, погрешка је опажена у почетку штампања и исправљена. Погрешних арака нема много и тешком муком успјело је из макулатуре спасти неку малу количину да би усрећили специјалне сабираче. Кад сам се интересовао у штампарији послје ослобођења о постанку те погрешке, одмахнуо је један намештеник руком, те ми рекао у смијеху: „Ех, да ви знате, тко се све мијешао у току израде марака и шта смо све правили, ви би зинули од чуда! На моје питање о контроли добио сам одговор: „Па то се све дешавало иза леђа контроле или је и контрола добила свој дио!“ Кад човек данас листа по већим специјалним збиркама бивше Н.Д.Х., види стварно, колико је тога направљено мимо службене производње за албуме.

То ме подсјећа на неподопштине при прештампавању мађарских марака с претиском „SHS — HRVATSKA“ 1918. године. И ако је постојала контрола, нашли су спекуланти пута и начина, да несметано улазе у штампарије. Кад су се појавиле на тржишту бројне особине (н.пр. измијењени типови претиска, вредноте које иначе нису службено претискиване, измијењена боја претиска, тетбеш претисак итд.), препричавало се на састанцима, како је дошло од тих особина и тко је све учествовао. Кад сам послѣ неких 25 година разговарао с једним од чланова контролне комисије, признао ми је доброћудно сам, да си је и он дао правити неке особине, да „утуче ври-

јеме“. Продајни арак ушао је до половине у машину и добио нормалан претисак; онда је извађен и стављен у машину другом половином окомито. Добиле су се марке у пару са тет-беш претиском. Или: сваки други окомити или водоравни ред у арку покривен је папиром и стављен у машину. Кад су отстрањене штрајфне папира, добијени су у арку окомити или водоравни парови, у којима је једна марка била без претиска. Тако су настале из дјетињарије разне ријеткости, које су касније експлоатисане трговачки. Нитко није мислио на то, колико те неподопштине наносе штете филателистичкој вриједности самог издања.

БРАН. НОВАКОВИЋ

ПАРТИЗАНСКЕ ПОШТЕ

(Наставак за 105 стране)

Потреба за маркама се такође осећала. Међутим, ми, у главном, можемо говорити о пробама и пробним отисцима.

Ево, укратко, шта је до сада публиковано о маркама са ослобођених територија.

1) „Ужичка република“ (октобар и новембар 1941 — Југозападна Србија). Како сам напоменуо, Теодоровић описује ове марке у „Филат. Гласнику“ (а то преноси и „Филателија“). Он спомиње три вредности из серије франко I „SERBIEN“: од 0,50, 1 и 2 дин. (Цумштајн бр. 164, 165 и 167) са претиском петокраке звезде. Он дословно каже: „У те дане издата је једна серија од 3 марке у Титовом Ужицу и то су наше прве марке“. А даље: „Тачни и поближи подаци о тим маркама нису ми познати“.

Ја сам видео те претиске, који су, наводно, из „Ужичке републике“. Међутим, до данас нисам нашао никога ко би умео да ми објасни било шта сигурно о тим маркама. Зато и морам прећи преко тога питања и оставит га отворено, можда за једну ширу дискусију, која би нам дала коначно решење.

2) „Борба“ од 1 маја 1945 преноси снимак из Дедијеровог „Дневника“ са илустрацијом прве партизанске марке. У првом делу поменутог „Дневника“ наилазимо на исти снимак и тачан опис. Ја ћу овде да наведем само оно што се односи на марке, а даље ћу дати цео извод из „Дневника“, јер је он свакако најзначајнији документ о партизанским поштама. Ево шта каже Дедијер: „У прилогу на сликама виде се марке и печати партизанске поште, коју је организовао друг Моша Пијаде — Чича Јанко“. На крају описа о поштама каже се: „Али једина партизанска пошта која је имала праве марке била је у Фочи.

Чича Јанко је пронашао већу количину старих југословенских марака, на које су усташе удариле свој грб и натпис: „Независна Држава Хрватска“. Ми смо преко тога ставили петокраку звезду“.

Ја сам требао да добијем марака ове поште од моје рођаке, но накнадно тешке окупационе прилике (у тим крајевима била је усташка „црна легија“ на својој експедицији) нису ми допустиле да видим те данас јединствено ретке марке.

3) „Филателија“ у бр. 5/6 за 1950 годину доноси слику марке са описом „Предложак партизанске марке, који је израдио у децембру 1943 у Оточцу уметник Вања Радауш на цртаћем папиру“. Слика је на насловној страни тога двоброја, а оригинал је био центар пажње на загребачкој филателистичкој изложби прошле године. Слика марке приказује профил главе и горњи део прса Маршала Тита, са контурама петокраке у позадини. Текст доле гласи: „5 KUNA — DINARA 5“.

Исти лист на стр. 18 год. 1950 описује вредноте крајобраза тзв. НДХ од Кн. 0.25, 0.50, 0.75, 1, 1.50, 2, 3 и 4 са претиском ручног жига у црној масној боји. У претиску горе налази се срп и чекић, а доле преко слова „ND“ у тексту „N D HRVATSKA“ слова „ССР“ (ја мислим да је кратица у ћирилици и значи Совјетска Социјалистичка Република), док је реч „HRVATSKA“ остала непретискана. На крају вести констатује се да о овим маркама нема нигде ни писменог ни усменог помена, па се сматрају за играрију или спекулативни покушај. — Стварно, сам претисак је бесмислица, а да се упитамо само то: Где је петокрака? — коју видимо скоро у сваком жигу партизанских пошта.

4) „Товаришу“ бр. 43 П. Андерлич пише о словеначким есејима партизанских марака (пренесено у „Филателију“ бр. 12, год. IX, стр. 264). — Есеје је радио Божидар Јакац, академски сликар, на партизанској бази 20 (на Рогу). Први Јакчев покушај био је израда оригиналних марака, те је направио неколико скица, али је морао одустати из техничких разлога. Затим је узео другу могућност у обзир, — почео је са претисцима. За претиске је израдио неколико скица. Затим је из расположивих слова партизанске штампарије у Кочевју сложио разне типове претисака са текстом „О. Ф. Slovenije“ и цртама преко италијанских назива. Извршивши пробне отиске и одабравши одговарајући претисак (17 октобра 1943 год. у Кочевју) поднео је предлог форуму О. Ф. на бази Рогу (бр. 20). Међутим, наредна офанзива сузила је територију и потреба за пошт. маркама постала беспредметна, — и нису издате.

5) На крају да напоменем и „тузлански провизориј“, о коме сам већ писао у „Филателисти“ (стр. 222, год. II). И то су били пробни отисци на затеченим маркама НДХ — у виду петокраке и слова кратица „Р. Н. О. В. Ј.“ (= Пошта Народно Ослободилачке Војске Југославије) распоређених на врховима кракова звезде. Међутим, како је средином јануара 1945 успостављена веза са Србијом, престала је потреба за овим маркама, те се напустила њихова израда.

Интересантно је да је за појаву првих партизанских марака везана и прва партизанска пошта. Према томе, у колико се осветли питање Ужичке Републике као првог терена на коме је постојала поштанска служба, добићемо податке и о маркама, које су, наводно, намењене за поштански промет у њој.

Ужичка република. — На ослобођеној територији југозападне Србије октобра и новембра месеца 1941 г., према подацима

добијеним од тадањих поштанских службеника на томе терену, организована је прва поштанска служба у народно-ослободилачком рату. Поштански промет обављао се путујућом (амбулантном) поштом Ужице — Г. Милановац.

О првим партизанским поштама говори и Владимир Дедијер у „Дневнику“. Ми смо напред цитирали неке фрагменте из „Дневника“. Ево тих података у целости:

„У прилогу са сликама виде се две марке и печати партизанске поште, коју је организовао друг Моша Пијаде — Чича Јанко. Она је редовно радила месец и по дана за војску и народ. Писма су слата по читавој ослобођеној територији, у Црну Гору, Херцеговину, Санџак и Босну. Поштански саобраћај био је прилично организован на ослобођеној територији у то време. Црногорска пошта је имала један велики печат, на коме је био нацртан црногорски партизан, како поздравља песницом. При дну је стајало: „Партизанска пошта“. Херцеговци су имали печат величине обичне марке са петокраком звездом и натписом при дну „Партизан“. Нешто касније почиње да се организује пошта у Босанској Крајини Хрватској. Тамо су постојале релативне станице и пунктови, који су имали своје печате и ударали их на сва писма која су пролазила. Али једина партизанска пошта, која је имала праве марке била је у Фочи. Чича Јанко је пронашао већу количину старих југословенских марака, на које су усташе удариле свој грб и натпис: „Независна Држава Хрватска“. Ми смо преко тога ставили петокраку звезду“.

О овој пошти причао ми је очевидац — болничарка из НОБ-а М. К.: „Партизани су организовали пошту и железницу пролећа 1942 у Источној Босни (Горажде, Фоча, Чајниче), а преко поште јављане су и ваздушне узбуне“.

(Наставиће се)

С. МАНЖЕЛЕЈ

Лейоша марака

(Наставак са 135 стране)

Начин штампања. Довољно је упоредити марке лондонског издања 1942 год., израђене у гравури, са маркама сличног цртежа издања 1926 год., израђеним у књиготиску, па да се увиди како и колико начин штампе утиче на изглед и уметничку вредност марке. Од многобројних начина штампања, која се могу свести на четири основне, наиме на књиготисак, каменотисак, гравуру и хелиографуру, последња два начина су са техничког и уметничког гледишта много са-

вршенији него ли прва два. (За одређивање начина штампања придржавам се француске терминологије, која је много згоднија за филателистичке сврхе, а не немачке, која је више распрострањена код нас). Сваки начин штампања има своје сопствене типичне могућности, своју сопствену границу ситноће тачака и цртица, на које се рашчлањавају слике цртежа. Уметник-сликар мора свакако да води рачуна о овоме као и о томе како ће његов цртеж испасти на

штампарској плочи. Готова марка мора бити израђена тако, да најлепши утисак чини онда, када се посматра голим оком, без повећавајућег стакла. Ово правило мора увек имати на уму и сликар и гравер.

Кад је у питању штампање марака у књиготиску, могу се изабрати само најједноставније слике. Нарочито лоше испадају у књиготиску пеизажи — предели. Примери: авионско издање 1934 г., спомен марка 1945 г. (манастир Прохора Пчињског), авионско издање 1947 г. Поучан пример налазимо између марака Швајцарске, где су штампане слике истих предела у 1934 г. у књиготиску, а 1936 у гравури; у колико прво издање, у књиготиску, није привлачно, у толико је друго издање, у гравури, право ремек дело. Стога све државе, а и наша, постепено потпуно напуштају штампање марака у књиготиску и каменотиску и прелазе на гравуру и хелиографуру, као на начине штампања много савршеније.

Код хелиографуре уметник — сликар има више слободе, јер се штампарска плоча израђује фотомеханичким путем и овај начин штампања допушта најосетљивију градацију сенки, као и најфинију репродукцију детаља цртежа. Код гравуре рез за штампарску плочу се реже руком и уметник — сликар је упућен на сарадњу са гравером, који, ако није довољно вешт, може лако да поквари уметнички изглед марке. Као пример неуспеле гравуре може се навести авионска спомен марка за Л. Кошира 1948 г., а као пример успеле гравуре издање од 1950 године, поводом прославе 1 маја. Посебну врсту чине следећих наших 5 серија: издање од 1948 поводом атлетских игара, издање исте године са грбовима, од 1949 поводом смучарских летова на Планици, исте године поводом петогодишњице НР Македоније и исте године поводом 75-годишњице Свет. пошт, савеза. Ове марке су штампане на један за филателију неуобичајен начин: у ецованој гравури са употребом растера. Предност овог начина је фотомеханичка израда плоча, при чему потпуно отпада ручни рез резбара, што у осетној мери скраћује време израде плоче и смањује трошкове израде. Недостатак овог начина је обавезна употреба растера, што има за последицу мутан, нејасан и нерелефан изглед слике марке. Нацрт слике за овај начин штампања мора бити јако контрастан. Код марака у гравури, чија се плоча реже руком, немогуће је утврдити ко сноси одговорност за графичке мане, да ли сликар, који је створио слику, или гравер. Графичке недостатке налазимо на свима маркама издања из 1950 поводом ваздухопловног слета, где је небо неприродно приказано. Код новог издања франко-марака налазимо исто тако неприродно приказано небо и сувише јаке контрасте између светлости и сенки. Све ове супротности гравер би морао, ублажити, односно исправити, и-

сто тако као и неуспеле бројке код марака од 7, 12 и 20 дин. и деформисану ногу сељанке на марци од 20 дин.

Услед нарочитих особина сваког начина штампања не може се препоручити, да се цртеж слике марке, припремљен за један начин штампања, употреби за неки други начин штампања. Пример: одлично успели цртеж Маршала Тила намењен за израду у гравури издања 1950 г. поводом прославе 1 маја, који је био употребљен за израду клишеа у књиготиску за штампање поштанских коверата масовне потрошње. Истина, цртеж је ипак донекле измењен, али недовољно: цео цртеж морао би се потпуно прерадити према техничким могућностима књиготиска.

Боје. Утицају боје на уметнички изглед марке придаје се обично мањи значај него што стварно заслужује. Треба извршити упоређење марака од 6 и 9 динара са сликом партизанке издања 1945 са маркама од 2,50 и 8 дин. истог цртежа. Видеће се прве две су успелије од других двеју. Има цртежа који захтевају интензивне и затворене боје и имали би лошији изглед у отвореној и дискретној боји. Неке боје треба у опште избегавати, нпр. жуту, и у место ње употребљавати неранцасту или црвено-неранцасту. Уместо црвене боје препоручује се употреба кармина или цинобера. Али, употреба боја или тачније њихових нијанса зависи и од начина штампања, јер је сваки начин мање или више везан за одређен квалитет боје. Нарочито велике могућности пружа нам хелиографура и офсет штампа, код којих се иста марка може штампати са две или више плоча у истој боји, али разних нијанса, што обично чини веома леп утисак. Примери: два издања из 1945 са ликом Маршала Тита, изведена у двобојној хелиографири и издања из 1948 поводом V конгреса КПЈ, штампано у тробојном офсету. Код вишебојног штампања треба бирати боје, које су међу собом у хармонији и избегавати оне које не хармонирају, као што је случај код следећих примера: марке од 1 и 1.50 дин. од издања 1932 поводом веслачког шампионата, марка од 0.75 д. издања 1936 поводом прославе Николе Тесле и авионска марка од 1 дин. издања 1947. Код вишебојних марака треба усклађивати поједине боје са појединим деловима цртежа, а не тако како је урађено на авионским маркама издања 1947 год., где је код вредности од 1 д. небо и море црвено, а код марке од 2 д. земља је плава. Овака расподела боја не чини уметнички утисак. Марке штампане у већем броју боја изгледају немирно и шарено и не чине хармоничан утисак. На пример доплатна марка од 0.50 д. са Косовском девојком издања 1938 г. и издање 1946 г. поводом прве омладинске пруге. Избору нијанса треба поклонити нарочиту пажњу. Сасвим је ружна црвена боја издања не-

деље Црвеног крста 1950 када се упоре-ди са бојом употребљеном на маркама Црв. крста 1949. Није лепа боја авионске марке од 20 д. издања 1947 нити боје издања недеље Црв. крста 1950. Напротив, лепе су боје марака оба издања 1945 г. са ликом Маршала Тита, издања исте године поводом сазива Уставотворне скупштине и издања 1949 поводом стогодишњице железница, са изузетком марке од 5 дин., чија је плава боја сувише мутна и сивкаста. Када се једно издање састоји од више марака разних вредности, треба боје разних марака међу собом да хармонирају и да се избегавају сличне боје. Примера сличних боја у истом издању имамо више: порто марке из 1946 (0.50 и 1 д. с једне стране и 7, 10 и 20 д. с друге стране), издање 1948 поводом борбе против туберкулозе (1.50 и 5 д.), издање 1950 поводом прославе 1 маја (5 и 12 д.), издање исте године поводом шаховске олимпијаде (2 и 10 д.) и издање исте године поводом дана морнарице (2, 3 и 20 д. с једне стране и 5 и 12 д. са друге). Од употребе сличних

боја издање губи своју сликовитост, што се нарочито запажа код иначе одличног издања 1950 поводом дана морнарице, чије боје, уопште, нису срећно изабране. Понављање сличних боја у истој серији није тешко избећи, као што се то види на следећим издањима, која у исто време имају већи број разних вредности: издање 1945 са сликом Маршала Тита (8 вредности), издање 1948 са грбовима (7 вредности), службене марке 1946 (8 вредности) и порто марке 1945 (8 вредности).

Код марака масовне потрошње, које се употребљавају у току више година и штампају постепено у већем броју тисковних наклада, треба обезбедити да њихове боје, односно нијансе боја, буду увек исте и да се не мењају скоро са сваком новом накладом. О томе мора да се стално брине Поштанска управа, а и колектив графичких радника, који ради на штампању марака. Морају се употребљавати само оне боје, које не страдају од додира са водом.

(Наставиће се)

Др. СТЕПАН МЕЦГЕР

Преглед савремене филателије

(Наставак са стране 137)

У сваком основном правцу, као и на сваком основном путу могу се онда установити за поједине радове три основна степена вриједности:

1) неочекивани, неповезани, несигурни, почетнички радови, технички недотјерани, или неодређеног садржаја, који тек траже неки свој прави пут или правац;

2) Затим, јасно карактерисани, обликовани, у једну цјелину повезани, срећени и технички мање или више беспрекорни, сигурни, напредни радови, са одређеним садржајем, који се крећу на утртим путевима или у означеним правцима;

3) И напокон, могући су изузетни, нови оригинални, експериментални, велики синтетички, јединствени стваралачки радови, који могу да траже, откривају, крче и показују сасвим нове путеве или правце.

Јасно је да би било добро почетничке радове одвојено приказивати, планирати и оцјењивати, напредније радове засебно, а изузетне, оригиналне, новаторске радове корисно би било стално изналазити и издвajaти. На сваком степену, у свакој скупини биће, наравно, слабих, добрих, бољих и најбољих радова. Дакле, колико степена, толико засебних оцјењивања и толико ужих унутрашњих објективних мјерила.

Ужа унутрашња мјерила су, дакле, многострука и специјална за сваки основни

правац и пут. Но из нашег систематског прегледа произлази још једна потреба при објективном оцјењивању филателистичких настојања, потреба једног ширег извањског објективног мјерила. Које би то било шире вањско мјерило Ево га! Из нашег прегледа видимо, маколико било праваца и путева у модерној филателији, да они ипак, сви заједно, чине једну цјелину, да се органски повезују у цео један систем, те да сви теже к једном коначном циљу. Сви се они узајамно један на другог надовезују. Из тога слиједи, при објективном оцјењивању, да је сваки рад, ма које категорије и ма каквог карактера, то бољи, што се са више хармоније уграђује у ту зграду и што боље допуњује остале радове. Како пак сви правци и сви путеви праве филателије скрећу у општи правац културно-просвјетног рада, те је у том смислу то бољи онај филателистички рад, који више доприноси том културно-просвјетном задатку филателије. Ово шире вањско мјерило повезивање прелази границе не само сваког појединог правца и пута на филателистичком пољу, него и границе цјелокупног система филателије уопће. Оно је, дакле, јединствено, опћенито за цијелу савремену филателију. Ужи унутрашњи критерији дијеле стручњаке и оцјењивање. Они су мјерило за усавршавање у разноликости. Овај шири опћи

вањски критеријум их све уједињује. Он је мјерило за одржавање цјеловитости. Ово вањско мјерило вриједи и за судове самих оцјењивача, јер ће и ти судови и те оцјене бити то боље, што већма буду служиле не само напретку њиховог властитог филателистичког правца или пута сабирања, него и опћем развиту и бољитку филателије као културно-просвјетног настојања и рада. Овакав преглед има дакле, донекле, и неко оцјењивачко значење.

Тако сам покушао провести означивање праваца и путева модерне филателије за наше почетнике и омладинце. Покушао сам успут додирнути питање, би ли се оваким систематским прегледом можда могле корисно послужити и други, па, на неки начин, и руководиоци филателије и стручни оцјењивачи. Овакав повезани поредак олакшава сналажење, сређивање и планско усмјеравање. Али се не смије сматрати неким правилом, нити, још мање неким спонама. Обрати! Филателија, каква је данас, и она крије у себи увијек живе клице новог развоја, из којих ће данас сутра потјерати нове младице на разгранатом стаблу, које данас пред собом видимо. Шта више, правилно објективно оцјењивање и стрпљиво удубљивање, са разумјевањем, у разне радове на пољу филателије може позитивно допринијети не само даљем напретку него и даљем развиту филателије. Ако руководиоци из радова почетничке групе уоче шта би било добро тим почетницима дати, ако

из радова из напредне групе изведу закључке, како би било корисно те радове координирати и побољшати, онда би то могло користити напретку филателије. Али ако би осим тога пажљиво опажали и плански изналазили новаторске потезе у свим правцима и на свим путевима, и давали им подршку у потицај, онда би тиме могли директно и конструктивно припомаћи даљем развиту филателије у будућности. Откривати новаторе, изналазити заметке нових замисли и појава, и помоћи им до остварења, озбиљан је задатак и велики циљ на свим пољима. Таквим свјесним одабирањем и комбинирањем нових покушаја можда би могли смишљено да уносимо и у филателију свежину, обнову, нове правце у истраживања и књижевност и нове путеве у сабирање. Изналажење новог не треба ни у филателији гушити ни гасити, него напротив, новаторство треба неговати, потстицати и прихватити. Оно је животни лијек против старачке укочености и заостајања и води нас напријед, да не тапкамо на једном мјесту. У том смислу овакав ситематски преглед управо показује правце и путеве, у којима је свима могућ даљи развитак, који може обогатити савремену филателију, уколико овај покушај потакне корисну измјену мисли и сарадњу у томе правцу. У том случају могао би овакав преглед добити и извјесно динамичко, развојно значење.

(Крај)

М. Ј.

Прва изложба марка СФС у Београду

Савезу филателиста Србије пошло је за руком да одржи у Београду I изложбу марка, прве те врсте после ослобођења. Како је већ раније било одређено да се I земаљска филателистичка изложба Филателистичког савеза Хрватске одржи у Загребу у времену од 16—26 јуна т. г., на коју су били позвани да узму учешћа и сви остали братски републички савези, то је СФС био одлучио да се у оквиру припремних радњи за ову изложбу одржи у Београду I изложба марка у времену од 25—27 маја о. г. Ова је приредба имала да носи карактер оценске изложбе и да буде права смотра развоја и данашње снаге филателије на територији НР Србије.

Они који нису никад учествовали у раду и припремама за једну филателистичку изложбу вероватно и не слуте са колико је напора, труда и великог рада скопчано одржавање једне такве изложбе.

Благодарећи извесним члановима СФС, њиховој великој вољи, залагању и љубави према нашој филателији, ова је изложба

одржана у одређено време. Настојања СФС тако су остварена.

Организатори изложбе наишли су притом на очекивано пуно разумевање Генералне дирекције ПТТ, Биро-а за Филателију, као и предузећа за извоз марка „Југофилателија“, који су, правилно схватајући значај и важност одржавања једне овакве изложбе, у многоме допринели не само њеном одржавању, већ и њеном успеху.

На дан рођења Маршала Тита, 25 маја, у великој сали Инвалидског дома, претседник СФС друг Жива Ђорђевић отворио је I изложбу марка СФС, указујући у свом говору не само на све већ постигнуте успехе, већ и на значајне и бројне циљеве наше филателије, односно на све крупне задатке пред којима се СФС и његови чланови налазе.

Свечаном отварању присуствовали су, између осталих, другови Милан Вукшић, заступник директора главне дирекције ПТТ, директор дирекције пошта Београд Радо-

вић Александар, помоћник директора пошта Мирко Рајановић, секретар Народног фронта НР Србије Димитријевић, Шенк Владимир, председник Иницијативног одбора за оснивање Савеза филателиста ФНР Југославије, Тубиновић Дејан, од стране Биро-а за Филателију, председник и потпредседник филателистичког савеза Хрватске Р. Хорват и М. Шерић, гости-чланови и пријатељи СФС са територије НР Србије, председници и секретари београдских подружница и многи други. Присутан је био и белгиски амбасадор у Београду г. Делкоањ са секретаром амбасаде, а током изложбе исту је посетио и турски амбасадор у Београду.

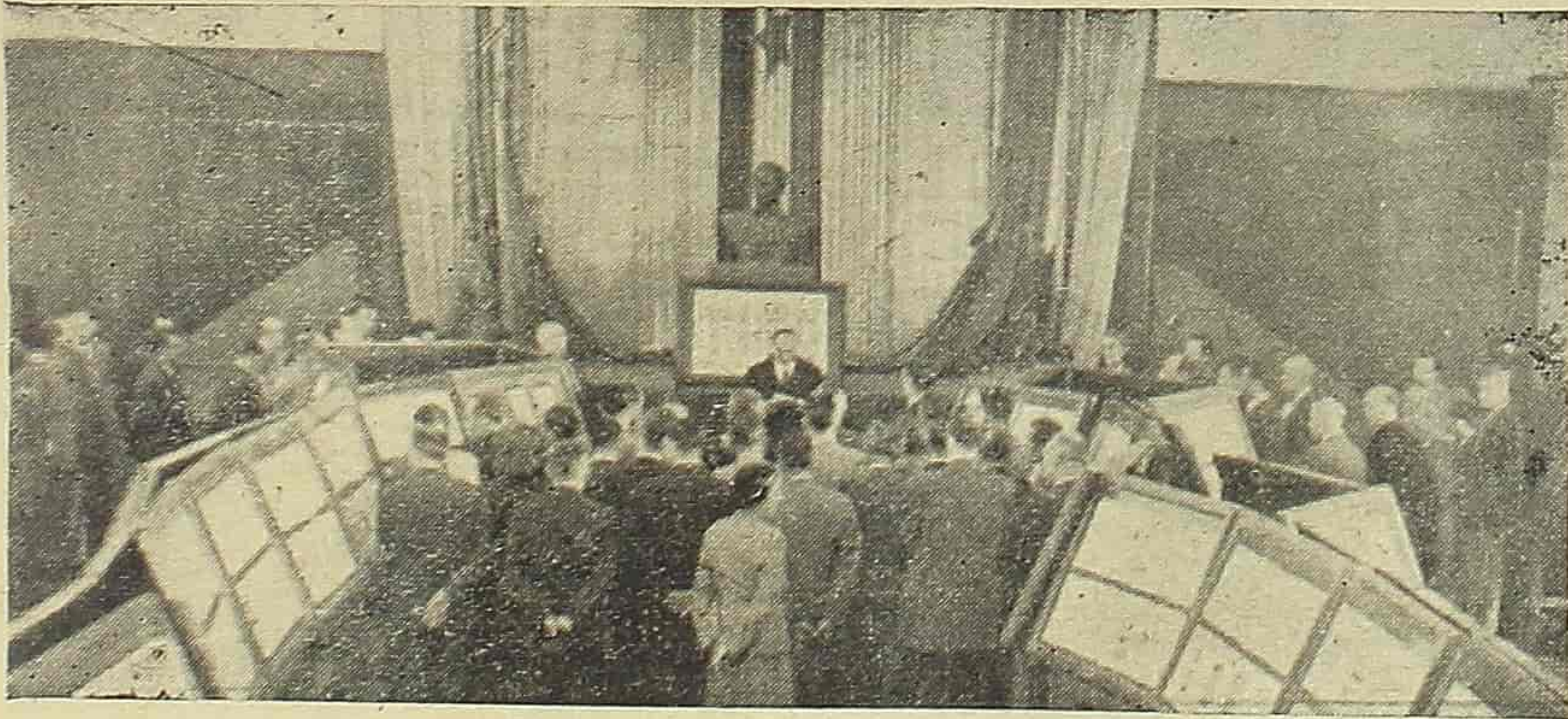
По извршеном отварању изложбе, чланови Савеза и изложбеног одбора провели су присутне госте кроз салу у којој се налазило 130 витрина са изложцима.

У оквиру ове изложбе изишао је и пригодан коверат на нашем и француском језику, на који је била прилепљена и марка од 3 динара, прва марка из серије 10-годишњице наше народне револуције, која тре-

писма, дописне и војничке карте старе Србије, целине предратне Југославије са великим бројем тадашњих пригодних жигова, сва Вуја издања, разне тематске збирке међу којима и неколико веома интересантних авионске, УПУ и друге европске збирке и серије. Класичних марака, нажалост, је било врло мало. Запажена је збирка Босне коју је било изложило предузеће „Југофилателија“ и у којој је било веома ретких марака првих босанских издања, а нарочито је пажњу била привукла веома лепо обрађена и разрађена збирка старе Србије.

Изабрани жири савесно је и пажљиво био прегледао сав изложени материјал и донео одлуку који ће изложци моћи да буду изложени и на I земаљској филателистичкој изложби у Загребу. Неки од одобрених изложака имаће још да се дораде или прераде. Они изложци који нису могли да задовоље отпали су, а према сугестијама жирија уместо њих биће изложен материјал који у Београду није био излаган.

Свака изложба марака несумњиво претставља један од основних и највиших ци-

Претседник СФС Жива Ђорђевић отвара изложбу

ба у целости да изиђе током ове године, и која претставља снимак омладинаца са развијеном заставом приликом демонстрација од 27 марта 1941 г. у Београду. Израђен је био поред тога и веома укусан пригодни жиг са грбом Београда који је стављан на марке и коверте за све време трајања изложбе. У доњим просторијама изложбе налазио се и посебни поштански шалтер београдске дирекције који је одлично функционисао, као и продавница „Југофилателије“. Изложба је накнадно била продужена још за 3 дана, тј. до 30 маја закључно, јер се показало да је у прва три дана нису могли посетити сви они који су желели да је виде.

На изложби је био заступљен разнолик материјал. Тако су се могле видети коверте-целине партизанске поште, омладинских пруга, ФНРЈ целине, претфилателистичка

љева једне филателистичке организације и показује степен достигнућа и снаге филателиста који је приређују. Изложбе су, поред тога, оне преко којих се са највећим успехом пропагира и популаризује сама филателија, које доприносе културно-политичком изграђивању младих филателистичких нараштаја који придолазе. И најискуснијима изложбе допуштају да и даље стичу драгоцену искуства која треба несобично преносити и на све остале, а нарочито млађе чланове који су у првом реду позвани да припомогну организаторима изложбе у њиховим настојањима. Изложбе се остварују колективним залагањем и заједничким радом старијих и млађих.

Када се жели дати општа оцена I изложбе марака СФС, не би се смеле изгубити из вида оне многобројне тешкоће на које се наилазило у раду, а које су биле ван

домашаја приређивача, и које су, углавном, ипак савладане. Стога сваки објективни познавалац и посматрач мора рећи да I изложба марака у Београду претставља значајан и велики успех филателиста Србије, први озбиљан корак у даљем напредовању филателије код нас. Многи чланови СФС заслужни су за успех ове изложбе. Није на нама да набрајамо њихова имена. Верујемо да ће СФС умети да се одужи овим својим члановима за све њихове напоре и да им ода заслужено признање. Требало је само видети дан уочи отварања изложбе, праву правцату „Филателистичку кошницу“, када су се присутни чланови просто надметали у раду ко ће више и боље да учини, ко ће више да допринесе општој ствари, крајњем успењу њихове изложбе. Уверени смо да ће та атмосфера заједничког рада остати у дугом и живом сећању свих учесника. То опште заједничко радно одушевљење за њих је већ тада била довољна и најбоља награда.

Приказ са изложбе марака у Београду не би био потпун нити бисмо били довољно самокритичари, ако не бисмо признали да је било и извесних пропуста и ако се не бисмо осврнули и на оне филателисте-чланове СФС, који ничим нису допринели успеху изложбе и који, ма колико то изгледало невероватно, за време 6-дневног трајања нису изложбу ни посетили. Оно што код тога тешко пада, то је сазнање да број оваквих чланова није сасвим незнатан, те смо дужни да се и овим питањем мало позабавимо.

Они који су још на годишњој скупштини СФС и после, с правом стално истицали да Савез још није успео да приреди изложбу републичког карактера, били су углавном ти који се уопште ниучему нису одазвали, нити ма чим припомогли одржавању и успеху изложбе уопште. А та је изложба могла и морала бити и њихова изложба. Тешко је замислити веће огрешење у филателији од овог, нарочито ако се ра-

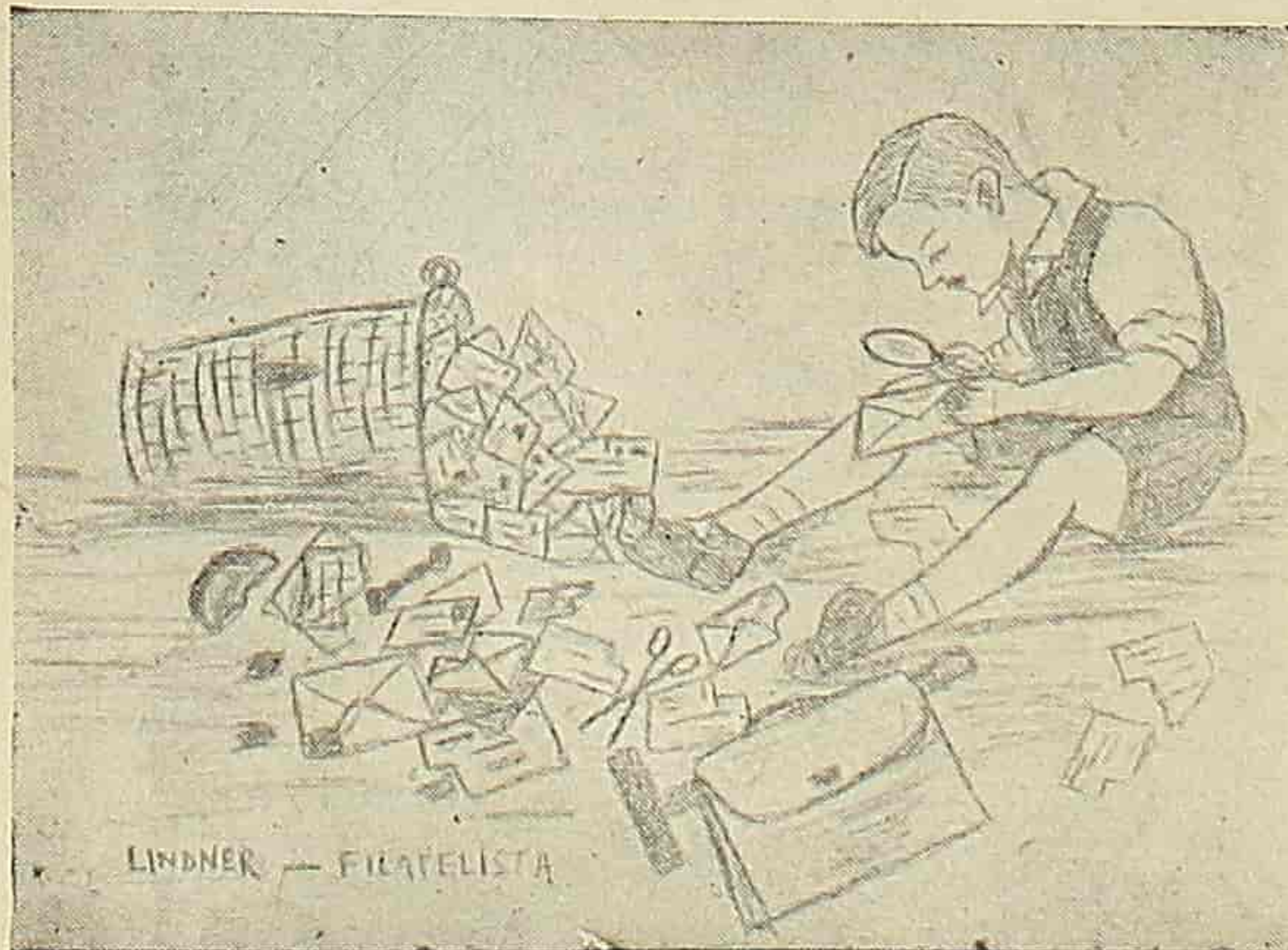
ди о члановима који се лицемерно бусају у груди покушавајући да неком докажу да им је наша филателија на срцу. Ови и овакви чланови показали су једном за свагда у којој им је мери заиста стало до наше филателије и шта она уопште за њим претставља и значи. Сматрамо да говоримо у име свих многобројних правих чланова наше филателистичке заједнице, ако на овом месту осудимо њихов пасиван и штетан став према филателији код нас. Здравим, поштеним и објективним приказивањем ствари, дужност је сваког од нас да покушамо вратити на прави пут бар оне који су „заблудели“.

Известан број подружница, нарочито београдских, није уопште схватио прави значај ове изложбе. Примајући индолентно упутства и без довољно самоиницијативе и воље, пропустиле су ове подружнице да пробуде код својих чланова потребно интересовање за изложбу. Значај и важност ових запажања и сувише је велики, тако да би по нашем мишљењу била једна од првих дужности Управног одбора СФС да се заинтересује за њихове узроке и обавести преко нашег органа „Филателиста“ оне многобројне пријатеље филателије којима није индиферентан развој филателије код нас шта је по томе предузето. Радовали бисмо се ако би овај чланак послужио као потстрек и другим нашим члановима, који би кроз нашу филателистичку штампу расправљали и о другим актуелним организационим проблемима филателистичким, указујући на све постојеће недостатке. Тиме би се омогућило уклањање тих недостатака, а међу њима и оних који су запажени на I изложби марака СФС у Београду.

Истичемо на крају да је ова изложба претстављала задовољство за оне који су је видели, како за чланове СФС, тако и за оне многобројне посетиоце који се досада или уопште нису интересовали филателијом, или не у довољној мери, и који су после ове изложбе постали најновији љубитељи ове лепе, пријатне и корисне забаве.

Поздрављамо скорашње отварање I земаљске филателистичке изложбе у Загребу коју организује Филателистички савез Хрватске и која ће несумњиво допринети већем зближењу и бољем упознавању филателиста из појединих републичких савеза.

Уочи оснивачке скупштине Савеза филателиста ФНР Југославије, која ће се одржати у Загребу 15 јуна о.г., сматрамо за потребно да већ сада укажемо да би организовање I филателистичке изложбе Савеза ФНРЈ имало да буде једна од првих брига и дужности Управног одбора који буде био изабран. Савез би на тај начин, заједничким трудом и радом својих чланова широм наше земље, већ у првој години свога постојања и рада повео нашу филателију најбољим и најправилнијим путем и обезбедио себи све нове и нове успехе.

Издавање спортистких марка у Јапану

Национални спорт у Јапану свакако је пливање. У тој грани спорта Јапанци су постигли завидне резултате у свету, а појединци, као Фурухаши и др., претстављају и данас класу међународне вредности. Међутим, у Јапану су поред пливања развијене и друге гране спорта: одбојка, тенис, атлетика, клизање, смучање, фудбал, једриличарство, бициклизам итд. Према расположивим подацима Јапанци су играли одбојку већ 1917 г. на трећим Играма Далеког Истока, на којима су поред њих учествовале екипе Кине, Филипина и др. држава. На шестим Играма 1923 г. била је уведена и женска одбојка, и Јапанке тада

кратки период од 4 године Јапанска пошт. управа, имајући у виду да је поштанска марка најбоље пропагандно средство у свету, издала је више пригодних серија марка, које својим цртежима обухватају скоро све спортске дисциплине. Спортске марке пуштене су у течај овим редом:

1) Поводом другог националног атлетског такмичења 1947 г. издата је четварац-серија, вредности 4,80 јена (свака марка од 1,20 јена), љубичасте боје. Сlike на маркама приказују: скок у воду, трчање преко препона, одбојку и бацање диска.

2) Пригодом 25-годишњице доношења правила за коњске трке 1948 г. издана је једна марка, вредн. 5 јена, смеђе боје, која приказује моменат из трка са хиподрома.

односе четири победе. Одбојка је била уведена у све женске школе и постала веома популарна у целој земљи. У атлетици Јапанци су играли важну улогу, нарочито на Олимпијским играма у Берлину 1936 г. Тајима је фантастичним резултатом од 16 м поставио нови светски и олимпијски рекорд у троскоку, који ни до данас није оборен, већ само, недавно, изједначен. Јапанац Сон био је победник у напорној маратонској трци, постигавши нови олимпијски рекорд, Муракоза четврти на трчању на даљини од 10.000 м, одмах иза велике „тројке“ Финаца: Салминена, Исо Хола и Аскола. Јапанац Хеино однео је победу недавно у Давосу на 500 м у брзом клизању на леду и постао првак света.

Велика популарност спорта у Јапану нашла је одраза у састављању програма емисија пригодних спортских марка. За

3) Приликом одржавања трећег националног шампионата у пливању појавила се у течају једна марка вредности 5 јена, плаве боје, која приказује пливача у води.

4) За време одржавања трећег националног такмичења у атлетици 1948 г. издана је четварац-серија од 20 јена (свака марка од 5 јена), зелене боје, са овим мотивима из спорта: спринтер у старту, скок у вис, безбол и бициклизам.

5) Поводом зимских игара, у оквиру четвртог атлетског такмичења 1949 г. пуштена је у течај серија од 2 вредности, обе марке од 5 јена, са мотивима из зимских спортова: клизање на леду боје љубичасте и скок на смучкама плаве боје.

6) У част четвртог националног шампионата у пливању 1949 г. издана је једна марка, вредн. 8 јена, плаве боје; цртеж приказује пливача на старту.

7) Пригодом четвртог атлетског такмичења 1949 г. издана је четварац-серија,

вредн. 32 јена (свака марка 8 јена), сиве боје; марке приказују дисциплине: бацање копља, једрење на води, штафетно трчање и тенис.

8) Приликом одржавања петог атлетског такмичења 1950 г. у Токију пуштена је у течај четварац-серија, вредн. 32 јена (свака марка 8 јена), црвено-смеђе боје, са мотивима: вежбање на круговима, скок са мотком, фудбал и јахање.

колекционара спортске тематске збирке, да прикупљају и једну и другу врсту ових марака тј. четверце и појединачне комаде, који сачињавају серију.

Марке су израђиване у Државној маркарници у Токију. Израда марака са техничке стране у потпуности задовољава укус филателиста. Папир је без водознака, а гума бела и жута.

Интересантна је новина код јапанских издања за национална спортска такмичења: марке се издају у четверцу, код кога свака марка приказује другу, различиту, дисциплину, али у истој боји. Кидањем четвERICA добија се серија од 4 појединачне марке. На тај начин ствара се могућност код

За тако кратко време, интензивним издавањем спортских марака, Јапан је створио малу колекцију занимљивих спортских момената за сакупљање спортске тематске збирке широм света, а истовремено помоћу поштанских марака врши и велику пропаганду за спорт.

СТАНКО ШОЈИЋ

Радилишне поште на прузи

Бања Лука—Добој

Прве веће радне акције омладине у изградњи наше земље изазвале су потребу за организовањем поштанске службе на самим радилиштима. За десетине хиљаде омладинаца и стручњака запослених на радилиштима требало је осигурати добру и уредну поштанску везу.

У почетку, то је био доста тежак проблем, јер сличних радних акција раније није било, те се, у погледу организовања поштанске службе на овако великим радилиштима, није имало искуства.

Прве поште на великим радилиштима Брчко—Бановићи, Шамац—Сарајево и др., и поред доста слабости, показале су врло добре резултате и учиниле велике и корисне услуге.

Радилишне поште, по правилу, отварају се у средиштима грађевинских деоница, због чега су се раније и називале деоничким поштама. Оне су привременог карактера, јер, чим се на радилишту заврше главни радови, оне се затварају.

С обзиром на делокруг рада и разноврсност услуга, које ове поште пружају, оне

у потпуности могу задовољити потребе радилишта. Добро функционисање поштанске службе на радилиштима осигурава и добру везу омладине и осталих са њиховим кућама, као и брзо и уредно дотурање штампе. Узевши у обзир да на наша велика радилишта долазе и радне групе из иностранства, видимо да радилишне поште повећавају важност својих функција.

Поред најпотребнијих инвентарних предмета и материјала потребног за обављање послова у пошти, свака радилишна пошта има и свој посебан поштански жиг. Овај жиг разликује се од обичног поштанског жига само по томе што уместо назива места, у коме се налази пошта, носи назив радилишног објекта. Сви остали елементи су исти као и код сваког другог поштанског жига. На пример носили су називе: „Омладинска пруга Шамац—Сарајево“ или „Аутопут Братство—Јединство“ и др. Жигови су распоређени по поштама према бројевима тако да радилишна пошта, докле год послује у једном месту, не може јој се мењати жиг. Ово је веома важно, јер се пре-

ма броју поштанског жига утврђује на којој је радилишној пошти пошиљка предата. На омладинској прузи Бањалука—Добој, чија је изградња отпочела још у месецу марту ове године, већ у велико послужују радилишне поште. Свака од ових пошта има свој жиг са натписом „ОМЛА-

ДИНСКА ПРУГА“ ДОБОЈ — БАЊАЛУКА“. Интересантно је да се званичан назив ове пруге не слаже са натписом на поштанским жиговима, јер се пруга званично зове „Омладинска пруга Бањалука—Добој“. Радилишне поште су отворене у овим местима:

		са	жигом	број	
Врбања	1.IV.51.				1
Челинац	1.IV.51	„	„	„	2
Јошавка	11.IV.51	„	„	„	3
Тромеђа — улаз	11.IV.51.	„	„	„	4
Тромеђа — излаз	26.IV.51.	„	„	„	5
Клисура	26.IV.51.	„	„	„	6
Укрина	20.IV.51.	„	„	„	7
Боровица	18.IV.51.	„	„	„	8
Присоје	25.IV.51	„	„	„	9
Кулаши (код Прњавора)	2.IV.51	„	„	„	10*)
Станари	24.IV.51.	„	„	„	11
Љескове воде — улаз још није отворена		„	„	„	12
Љескове Воде - излаз	28.IV.51.	„	„	„	13
Радоњићи	17.IV.51.	„	„	„	14
Станови	17.IV.51.	„	„	„	15

*) Овај жиг није у саобраћају.

Траса железничке пруге пролази кроз тешке беспутне пределе, што нарочито повећава значај ове пруге. Ови крајеви су врло богати шумама, које ће се изградњом пруге моћи експлоатисати, што ће се благотворно одразити на животни стандард тамошњег становништва, које је баш због слабих комуникација, због слабе везе са осталим крајевима земље, заостало.

Као и све радне акције у нашој земљи и омладинска пруга Бањалука—Добој послужиће као велика политичка и стручна школа за десетине хиљаде омладинаца, а нарочито оних са села. Сигурно је да ће ти

омладинци и омладинке, радом и учењем на овом радилишту, знатно проширити свој видокруг, своја знања и своје способности, те ће многи од њих, после завршетка рада, отићи у производњу.

Велики је значај изградње ове пруге, јер и поред притиска и агресивних претњи нашој земљи од стране информбировских земаља на челу са СССР-ом, као и поред прошлогодишње велике суше, наша земља је и у овој години прихватила изградњу једног овако замашног и тешког објекта, што је још један доказ животне снаге, јединства и високе свести наших народа.

Vlad. Prikić

Muzika i muzičari na markama

(Nastavak sa 111. strane)

F. LISZT (1811—1886), talentovan dečko od devet godina, svirao je pred grofom Esterhazijem, što je dovelo do njegovog daljeg i usavršavanja u Beču, a zatim u Parizu. U Engleskoj svira pred Đordem IV. Živi sa groficom d'Agout, u Italiji; ima dvoje dece. Živeo je više godina u Vajmaru. 1865 godine u Rimu se zakaluderio. Pred kraj života posećuje Francusku i Englesku. Umire u Bayreuth-u, došavši da poseti Vagnera. Pisao je simfoniske poeme, dela za klavir, duhovnu muziku. Bio je najveći virtouz svoga vremena na klaviru. (Mađarska Z. 495, 516, Tiringen Z. 15).

R. WAGNER (1813—1883), u početku pod Berliozovim uticajem, daje niz opera, većinom sa staro-germanskim i staro-hrišćanskim temama. Bio je dirigent u Drezdi, a zatim u Minhenu. Docnije je bio u Bajrojt, koji je bio postao operски centar Nemačke. Najveće njegovo delo je »Nibelunški prsten«, koji je sastavljen iz opera: »Rajnsko zlato«, »Sigfrid« i »Sumrak bogova«. Matildi Vezendonk, svojoj velikoj ljubavi, posvetio je operu »Tristan i Izolda«. U »Parsifalu« obrađen je predmet misterije hrišćanstva. Vagnerov stil, oslanjajući se donekle na Betovena, prelazi na kraju skoro u impresionizam. Prikaze iz

njegovih opera obrađuje serija Winterhilfe iz 1933 god. (Nemačka Z. 508—16 i Protektorat 128—30).

U Italiji i Francuskoj razvijala se dalje opera; stvoren je nov oblik »velika opera« za razliku od opere »buffo«. G. SPONTINI (1774—1851), dao je osnovne oblike ove vrste opere u svojim delima: »Vestalka«, »Fernando Korteza«, »Olimpija«. Bio je mnogo godina u Berlinu »generalni direktor muzike«. — G. ROSSINI (1792—1868), pod uticajem Mocarta oplemenio je komičnu operu. Bio je duže vreme direktor Italijanskog pozorišta u Parizu. Bio je vrlo plodan izvestan broj godina, posle čega nije napisao ništa do kraja

života, osim »Svečane mise«. Napisao je 38 opera, od kojih su najčuvenije: »Seviljski berberin«, »Semiramida«, »Viljem Tel«, »Italijanka u Alžiru« itd. Pisao je vanredno brzo. »Otela« je komponovao za dvadeset dana. (Italija Z. 637—40). — G. DONIZETTI (1797—1848), sledbenik Rosinija; pisao je komične opere »Don Pasquale«, »Ljubavni napitak« i velike opere »Kći puka« i najbolje delo »Lucia Lammermoor« (Z. 785). — V. BELLINI (1801—1835); pod uticajem Rosinija dao je niz opera sa mnogo romantičarske topline. Živeo je i umro u Parizu, gde su njegova »Mesečarka«, »Norma«, »Puritanci«, bila izvedena. Povodom stogodišnjice njegove smrti izdata je u Italiji serija maraka sa njegovom

slikom, scenom iz opere »Mesečarka«, slikom anđela sa violinom i itd. (Z. 530—540).

G. VERDI (1813—1901); i ako je bio odbijen na milanskom konzervatorijumu, i Rossini mu adresovao u šali pisma »Maestro Verdi, pijanista pete klase«, uspeo je i postao najveći operski kompozitor XIX veka. U početku pod Donicetijevim uticajem, stvara docnije svoj stil, sa melodijom u prvom planu. Nižu se opere »Nabukodonosor«, »Ernani«, zatim »Rigoletto«, »Trubadur« i »Travijata«. Sleduje »Bal pod maskama«, »Moć sudbine«, a za otvaranje Sueskog kanala komponuje po porudžbini »Aidu«. Protivnik vagnerizma, pred kraj života piše »Otela« u tom stilu. Na kraju daje komičnu operu »Falstaf«. Povodom 50-godišnjice njegove smrti izdaje Italija 27. I. 1951. jednu spomen marku.

Kao što smo već pomenuli A. BRUCKNER (1824—1896) prestavlja prelaz između visoko-romantičara i novo-romantičara. Duboko religiozan, on se s jedne strane oslonio na horalnu melodiku, a sa druge na alpske motive. Napisao je 9 simfonija, korale. Bio je profesor na bečkom konzervatorijumu i čuveni organista. (Austrija Z. 338, 902).

RIMSKI-KORSAKOV (1844—1908), član »velike ruske petorice«, unosi svojim delima nov pravac, naturalizam. Pomorski kadet, docnije profesor petrogradskog konzervatorijuma. Opere: »Sadko«, »Majska noć«, »Mlada«, »Ivan Grozni« i dr., simfoniska poema »Šeherezada«, dela bleštave orkestracije. Orkestrirao je i »Borisa Godunova«, Musorskog (SSSR Z. 908—11).

P. I. ČAJKOVSKI (1840—1893) počeo je rano da komponuje. Studirao je u Petrogradu kod Rubinštajna. Od 1865 profesor na moskovskom konzervatorijumu. Udovica A. F. von Meck pomagala ga je. Putuje po Evropi dirigujući svoja dela. Umire u Petrogradu od kolere, posle uspelog izvođenja šeste simfonije. U njegovim delima ogleda se njegova osećajnost, tako da su puna lirike. Napisao je 6 simfonija opere »Evgenije Onjegin«, »Pikova dama« i dr., balet »Labudovo jezero«, dela za klavir. (SSSR Z. 745—9, Rumunija Z. 1175).

Formiraju se nacionalne škole manjih na roda. P. BENOIT (1834—1901), borio se protiv francuskog i nemačkog uticaja u flamanškoj muzici, pa je pisao u tom pravcu. 1867 osnovao je u Antverpenu flamansku muzičku školu. Napisao je 2 opere, oratorijume, kantate, pesme itd. (Belgija Z. 389). — H. G.

NAEGELLI (1773—1836), osnivač švajcarskog društva za kultivaciju muzike. Pisao je pesme klavirske i crkvene kompozicije (Švajcarska Pro juventute Z. 77). — R. NORDRAAK (1842—1866), imao je mnogo uticaja na Griga. Napisao je nacionalnu himnu »Ja vi elsker...«, operu »Marija Stjuart u Škotskoj«, pesme i td. (Norveška Z. 276—9). —

E. GRIEG (1843—1907) engleskog porekla; studirao je u Nemačkoj, Dobar prijatelj

Nordraaka. Putovao je po Evropi kao dirigent. Na poziv Ibzena počinje komponovanje »Peer Gint«-a. Napisao svitu »Peer Gint«, dela za klavir, pesme sa orkestrom, klavirski koncert u A-molu. (Norveška Z. 288—91). — F. PACIUS (1809—1891), finski violinista i kompozitor. Osnovao pevačko društvo i redovan simfoniski orkestar u Helsinkiju. Njegova opera »Kung Karls Jakt« bila je prva finska opera. (Finska Z. 346). — J. SIBELIUS (1865), najveći živi romantičar. Studirao u Berlinu i Italiji i, za razliku od ostalih, nije bio oduševljen Vagnerom. Bio

je pod uticajem Čajkovskog. Piše simfoniske poeme (»Finlandia«, »Kullervo«), dela za klavir, pesme. (Finska Z. 295).

Česi imaju svoju veliku trojicu: Smetanu, Dvoržaka i Fibiha. V. SMETANA (1824—1884) je postavio osnovu češke muzike. Jedno vreme je u Gothenburg-u, u Švedskoj vodio Filharmoniska društvo. Ispočetka pod uticajem Lista, stvorio je svoj sopstveni stil na bazi narodnog melosa. Uzdigao je muzički život u Pragu na evropsku visinu. Poznata je njegova opera »Prodana nevesta«, zatim »Poljubac«, »Dve udovice«, »Libuša«,

i simfoniski ciklus »Moja domovina«. (Čehoslovačka Z. 275, 514—5, Protektorat Z. 138—9). A. DVORŽAK (1841—1904), sin mesara, posle svršene orguljaške škole počeo je da komponuje i »Slovenskim igrama« poženje veliki uspeh. Živeo je tri godine u Nju-Jorku kao sekretar Narodnog konzervatorijuma. Zatim se vratio u Prag i bio sekretar praškog konzervatorijuma. U operskom stvaranju nije imao toliko uspeha kao

u simfonijama. Napisao je više opera, 9 simfonija, koncerat za čelo, kamernu muziku

Čehoslovačka Z. 380, Protektorat 73-4 — Z. FIBICH (1850—1900), učitelj muzike u

Vilni, zatim direktor pozorišta u Pragu. Pисao je opere: »Blanik«, »Sarka«, melodrame »Kraljica Ema«, »Hakon« itd. Povodom 50-godišnjice smrti, krajem 1950, izdala je čehoslovačka 2 marke sa njegovim likom.

I. PADEREVSKI (1860—1941), poljski pijanista i kompozitor, napisao veći broj dela za klavir, jednu simfoniju i operu »Manru«. Posle prvog svetskog rata bio je predsednik Poljske republike (Poljska Z. 108).

(Nastaviće se)

ЈОВ. ЈОВАНОВИЋ

Нешто о размени марака са иностранством

Размена марака са филателистима страних земаља од вајкада је привлачила пажњу домаћих сакупљача марака, јер је то скоро и једини пут, да се дође до извесних марака на лакши начин. А када се узме у обзир целисходност оваке размене, онда би у сваком случају требало омогућити слабије упућеним сабирачима марака да ступе у додир са страним филателистичким друштвима. Међутим, непознавање страних језика једна је од главних сметњи при размени марака са страним филателистима. Да би се пак, донекле отклонила поменута сметња, требало би да С.Ф.С. изда приручник са главним терминима из области филателије, као и са извесним уобичајеним фразама у вези са разменом марака — на нашем, као и на неком страном језику. Сличне приручнике су издала нека страна филателистичка друштва.

Али, ма колико да је размена марака са иностраним филателистима примамљива, она је истовремено скопчана са ризиком, па према томе са мањим или већим непријатностима. Сврха је овог чланка баш и да укаже на извесне моменте, који могу да наступе у току размене.

Нека сте се намерили на поштеног кореспондента, ипак, ви не смете да пренебрегавате то, да се могу појавити извесне незгоде у току ваше размене. Другим речима, непријатности могу да уследе не само од људи, него могу да наступе нпр. и услед променљивости времена. Зато је ве-

ома важно да приликом слања марака обратите пажњу на паковање, нарочито када се ради о нежигосаним маркама, тј. да их не пакујете са журбом, већ да их издвојите сваку за себе или да их прикључите лицем уз лице, и тако обмотате воштаним или неким другим сличним папиром; а када сте то учинили, ставите их у кесицу између два картона средње дебљине. Овако припремљене марке, можете чврсто веровати, стићиће неоштећене у руке вашег кореспондента. Дакле, — не журите!

Претпостављам да, према својственој педантности, већина филателиста тако и чини; али тиме није отклоњена свака опасност. А опасности по пошљку марака појављују се са више страна. На страну сад утицај времена и сл.! Пређимо на жива бића, — на људе! Као што радост потекне од стране људи, тако, на жалост, од њих долази и јад. Зато будимо опрезни и шаљимо своје пошљке марака препоручено, а да садржина не прелази суму накнаде, коју обично пошта исплаћује за изгубљено препоручено писмо. На ову ствар могли би да укажете и свом страном партнеру, — док се једнога дана не уведу вредносне пошљке у промету са иностранством. Непријатности су мање на тај начин и тиме је донекле отклоњена могућност губитка пошљке.

Међутим, непријатељ је многобројан — и јавља се у различитом виду. Навешћу,

међу бројним примерима, два карактеристична случаја.

Примио сам једнога дана, у времену када нису постојала ограничења у погледу размене, — писмо неке фирме са бомбастиком насловом и још примамљивијим условима. Послао сам једну пробну пошиљку: и моје изненађење није било мало, када добих против-вредност преко сваког очекивања. Тај гест фирме побуди у мени неограничено поверење, те јој следећи пут пошаљем већи део марака према њеној наклоности, јер је иста била само делимично извршена мојом првом пошиљком. Остале су само серије марака веома скупе, а које ја нисам ни имао на расположењу. Ускоро за тим, фирма ме брзојавом обавести да је примила поменути пошиљку марака у најбољем реду и моли ме, истовремено, да јој неизоставно пошаљем преостале серије марака према њеној манколисти, обећавајући ми да ће ми одмах по пријему истих послати одједном против-вредност у маркама, које сам јој тражио. Њен захтев за мене је био веома тежак, али помисао, с друге стране, да ћу добити тражене марке, нагнала ме је да учиним извесну материјалну жртву у погледу набавке недостајалих ми марака. После слања веома брижљиво припремљене пошиљке марака, на моје велико запрепашћење, не само да нисам добио против-вредност после уобичајеног времена, него чак ни одговор о разлогу, који би донекле умирио моју забринутост. Што је време више одмицало, моје је неспокојство све више расло; а када на моју прву опомену не добих одговор, — обузе ме нека зебња. Нисам на томе остао; — моје опомене учесташе, али, на жалост, без икаквог успеха. У очајању, упутих пријаву месној полицији односног града, у коме се фирма налазила, — али без икаквог позитивног исхода, — сем што ми је саоштено да је интервенисано по мом предмету код фирме у питању и да се њихов делокруг у таким стварима своди једино на интервенцију; али, у колико бих ја желео да реализујем своје потраживање, потребно је да се обратим државном тужиштву, или боље, да најмим поверљивог адвоката дотичне земље, који би, евентуално, ту ствар привео у дело. И на крају речено ми је да у будуће будем обазривији, као и то, да се од непоштена човека може мало извући... Дигох руке од те ствари; — пренаглио сам! Да се вама не би штогод слично догодило, рећи ћу вам: — не журите!

Други пример може да побуди интересовање на свој начин. Сваком је филателисти познато какво га нестрпљење обузима при пријему поште. У том моменту такво усхићење овлада душом филателисте, да би се једино могло мерити са необичним осећањем неког пасионираног играча, у чијим се рукама стекао флеш или томе слично... У овом тренутку није важно да

истакнем како ће се даље одвијати цела ствар по пријему пошиљке марака, јер, као што је познато, усхићење ће се повећати, ако пошиљка садржи жељене марке, односно смањити, па чак претворити и у видно негодовање, ако пошиљка не одговара очекивању. Међутим, важно је овде да вам напоменем да прегледате добро пошту пре пријема. Пренебрегавајући ову околност, јер ми до тада није ни падала таква помисао на памет, потписах једном приликом као и раније пријемницу и стрпах препоручену пошиљку у џеп и, озарен радошћу и задовољством, отскакутах до куће. За столом прегледах да није која марка на омоту писма оштећена и пошто са задовољством установих да није, приступих отварању самог омота. Нисам сумњао у садржину, јер сам под прстима осећао да се сем писма у омоту налази још нешто, — у сваком случају марке! Али, кад сам сасекао ивицу коверте, на моје велико запрепашћење, унутра нисам нашао ничега другог сем картона осредње дебљине и уз њега писмо мога партнера, у коме је стајало да ми шаље те и те марке. Погледао сам још једном у празну унутрашњост коверте, али од марака не беше ни трага. Обузеше ме неке злослутне мисли. Сумња обухвати све и разли се преко кореспондента до прегратка. Смрче ми се. Хтео сам да бацим и изгазим коверту. А када се мало прибрах, дохватих поново коверту. Тада ми се поглед заустави на супротну ивицу коверте. Тај део био је из унутрашњости превучен лепилом, чији су се трагови оцртавали на коверти у виду неприметне жућкасте масе, па тако слепљен на рубу, пошто је претходно сасечен маказама или жилетом и из ње извађена садржина. Заиста мајсторско дело своје врсте! Да сам уочио благовремено... али, после кише кабаницу о плот, како вели наш народ. Зато, да би избегли сличну ситуацију, — не журите!

—:—

БЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

У једном америчком дневнику недавно је објављено: У малом поштанском уреду у забаченим деловима С. А. Д. један сакупљач марака, чије име није споменуто у овој вести, пронашао је у залихи марака неколико скупих примерака издања 1869 г. Када је запитао постаријег поштару, по којој би му цени продао ове марке, он му је одговорио: „Наравно по њиховој номиналној вредности; или ви мислите да ћу их дати јевтиније зато што су те марке старог издања?“ Сакупљач је без околишења и без погађања преузео ове несвакидашње марке.

Ф. Л.

—:—

KARTOFILATELIJA

Filatelija ima svoja razna područja i razne vidove sakupljanaja i ne ograničava se samo i isključivo na marke; ona obuhvata i druge poštanske vrednosnice, a i druge predmete, koji su postali objekat filatelističkog kolekcionarstva, ali uvek skoro u vezi sa markama. Između tih drugih područja je i kartofilatelija.

Sama reč kartofilatelija vezuje pojam filatelije sa pojmom dopisnice, odnosno razglednice — ilustrovane karte. I ovo područje ima svojih lepota, zanimljivosti, a vidan je i poučan karakter, naročito u vezi sa geografijom, zatim sa svim onim sa čime je razglednica ilustrovana. I ako je kartofilatelija jedno od užih područja, bar kod nas, nije na odmet upoznati čitaoce, u najglavnijim crtama, i sa tim poljem filatelističkog rada. Ja ću na sopstvenom primeru pokazati formiranje jednog kartofilateliste, ili kartofila, — kako se to danas skraćeno kaže.

Pre četrdeset godina — tada sam već bio zagrejski filatelista — dobio sam na poklon čudnovatu, ali vrlo lepu kolekciju razglednica, oko 300 komada. To su bile razglednice iz celoga sveta, svaka stigla poštom iz svog zavičaja, sa poništenom markom na ilustrovanoj strani. Bio sam oduševljen lepotom i originalnošću te zbirke. Pređa mnogom se, kao na bioskopskom platnu, prikazivali tropski predeli, slike neobičnih ljudi i nošnji, neobične životinje, gradovi, likovi raznih ljudi, kolorisane karte sa egzotičnim markama. Na

kartama sam našao i adrese izvedenih klubova; upisao sam se u te klubove i od tada sam postao oduševljen kartofilatelista.

Danas sve češće srećemo na stranicama filatelističkih časopisa oglase: »Echange cartes T. C. V. (timbrées cote vue), što bi značilo: menjam dopisnice sa markom na ilustrovanoj strani.

Oko 1930 g. pojavio se nov termin »carte-maximum«, naziv prilično neodređen, premda za izvesnu vrstu karata sasvim dobar. Carte-maximum, pre svega, je carte T. C. V. — Na toj vrsti karata, odnosno razglednica, slika na marci mora biti do maksimuma identična sa slikom na razglednici, — dakle, slike moraju biti potpuno iste. Kad je ta sličnost slika potpuna, a to je slučaj, kada je crtež marke i razglednice sa iste slike, tada imamo stoprocentni carte-maximum.

Postoji i t. zv. »dvestaprocentni« carte-maximum, a tako se nazivaju kolorisane stoprocentne carte-maximum. Znači, slika na razglednici mora biti u boji, odnosno u više boja. Ove cartes-maximum su dosta retke. Mi, u Jugoslaviji, imamo svega tri dvestaprocentne cartes-maximum, a to su: Kosovka devojka I. izdanja, kralj Petar II u malom formatu i Njegoš.

Stoprocentnih ima više, divnih, kao što su: Kroz Albaniju (izdanja 1921); Aleksandar u admiralskoj uniformi (izdanje od 9. X. 1934); vrednost od 5. dinara iz serije »veslački šampionat«; Nikole Tesla; vrednost od 1.50 din. iz serije zvane »velika deca«; zatim »dolazak Hrvata« (u izdanju P. T. T. Zagreb; maršal Tito (izdanje 1945); Svetozar Marković; pobednik (iz izdanja za Slovenski kongres); fiskulturni slet; Vuk Karadžić; L. Košir; 80-godišnjica Jugoslovenske akademije avionsko izdanje sa slikama Ohrida, Sarajeva, Ljubljane, Raba i Dubrovnika, kao i sve četiri ženske nošnje izdanja »Zefib«.

Kada crteži maraka i karata zadovoljavaju do 50% identičnosti, smatraju se cartes T. C. V., a preko 50% već su cartes-maximum. Doduse, merila su relativna, za vise od ličnog shvatanja, tumačenja i ukusa.

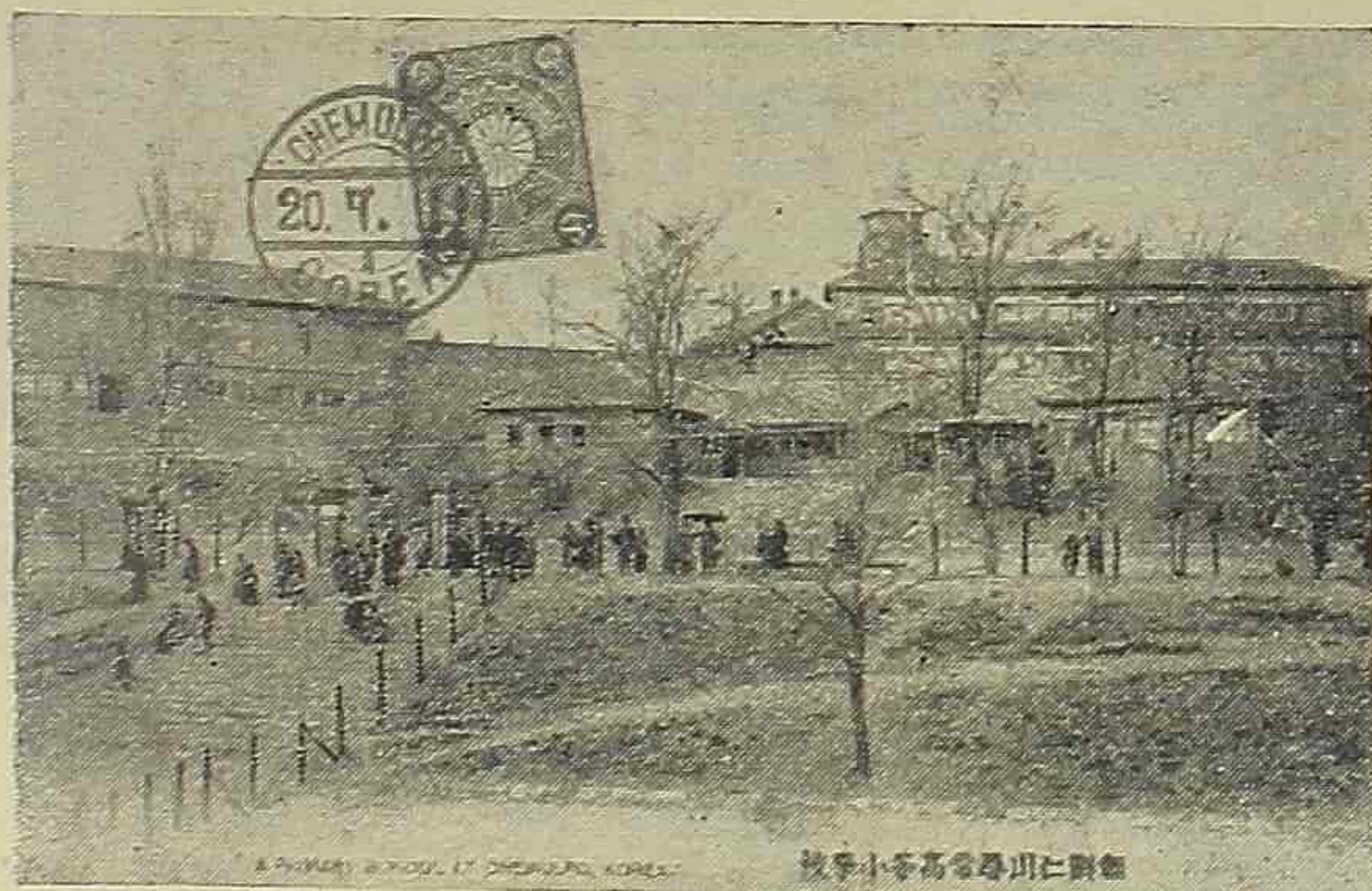
U poslednje vreme, usled povećane potražnje, stvaraju se drugorazredne cartes-maximum. Prave, prvorazredne su one, kod kojih je identičnost slika slučajna, nenamena.

Zna se koja je prva poštanska marka, ali prva kart-maksimum verovatno nikada neće biti utvrđena. Pisac ovog članka je stvorio svoj prvi »maksimum« oko 20 godina pre pojave toga termina, još 1913 godine, iz ruske jubilarne serije.

Kakva treba da bude idealna carte T. C. V., odnosno carte maximum? Kolorisana karta, bolje izrade, izrazita marka (100% za cartes-maximum) zalepljena na 2—3 mm od ivice karte u pogodnom uglu. Čitak čist žig mora biti ceo na karti, zahvativši samo ugao marke.

Pošto se slanjem preko pošte mogu oštetiti prljavim žigom, ili se mogu prelomiti, u poslednje se vreme praktikuje slanje, već spremljenih maksimuma, u pismu.

Naročito su osetljive za žigosanje carte photos, jer se žig na njima ne osuši dovoljno po nekoliko dana. Potrebno je stoga odmah posle žigosanja žig osušiti rapavom hartijom, a ne upijačem, koji prlja; zatim svaku kartu pažljivo staviti u knjigu i ne dirati je nekoliko dana.

Kao primer carte T. C. V. donosimo kartu sa slikom grada Chemulpo, (sada Sinchon, luka Seula, glavnog grada J. Koreje, na zapadnoj obali) sa japanskom markom žigosanom 1911 g. (Koreja je bila pod japanskom okupacijom od 1905 do 1945 godine). Kod ovakvih karata sa slikama gradova žig mora biti poštanski žig dotičnog mesta.

Z. SABO

Znameniti ljudi na markama

ALCOTT, Louisa May (29. XI. 1832, Germantown, S. A. D. — 6. III. 1888, Concord, S. A. D.), novelistica i pisac za decu. Već u mladim godinama nalazi da treba da učestvuje u izdržavanju porodice, te stupa u službu, gde se bavila šivenjem i poučavanjem dece; kasnije radi kao učiteljica. Od 1860 objavljuju se njene pesme i skice u *Atlantic Monthly*-u. Njena prva knjiga bila je izdata 1854 g. (*Flower Fables*). Za vreme Građanskog rata bila je bolničarka u *Georgetown*-u; i odavde je slala svojoj porodici pisma, koja su kasnije pregledana, za štampu

Kao primere stoprocentnih foto carte - maximum donosimo: sliku Bosanka iz serije »Zefiba« i sliku Maršala Tita, izdanja za 1 maj 1950.

U zemljama zapadne Evrope izdaju se specijalni katalozi za kartofilateliju. Poznat, je, i kod skupljača vrlo popularan francuski katalog »Catalogue prix-courant de cartes maximum, koji izlazi u mesečnim sveskama.

Kartofilatelija daje velike mogućnosti u vaspitnom i poučnom pravcu, jer se, sem malim crtežima na markama, još više crtežima na kartama proširuje obim interesovanja za te crteže, za njihovo značenje; a taj proširen obim interesovanja znatno dopunjava i znanje iz mnogih naučnih oblasti, koje se već poseduje, a omladini pomaže i pruža početna znanja iz raznovrsnih oblasti nauka i kulture.

sredena i izdata 1863 g. (*Hospital Sketches*); ona su bila primljena od čitalaca sa oduševljenjem; — zatim sleduje njena prva novela 1864 g. (*Moods*). Godine 1867 postaje izdavač dečjeg lista *Merry's Museum*. Međutim, ona je postala čuvena svojom autobiografijom, najpopularnijom knjigom za decu onog vremena, *Little Women* u 2 dela, od kojih je prvi bio izdat 1868, a drugi 1869 g. Obe knjige bile su prevedene na više jezika. Posle ovog uspeha izdala je više knjiga za decu. Njeni dečaci i devojčice u ovim knjigama su tipični za Ameriku toga doba. Ona

je unosila u svoje romane puno idealizma, koji je nasledila od svog oca i od svojih učitelja.

S. A. D. su izdale 1940 g. u seriji »Autori« jednu marku sa slikom Louise May Alcott.

ANTHONY, Susan Brownell (25. II. 1820, South Adams, država Massachusetts, S. A. D. — 13. III. 1906, Rochester, država New York S. A. D.), reformator i prvoborac za pravo glasa žena. Od svoje 17 godine ona je učiteljica u seoskoj školi u državi New York; agituje za izjednačenje plate učiteljica sa učiteljima, za obučavanje devojaka u koledima. Kada jedna od tadašnjih humanih društava odbija da primi žene za svoje članove, one organizuju prvo žensko društvo ove vrste. Ona je dugo godina pretsednica društva Woman's Suffrage Association, koje se borilo za žensko pravo glasa. Borila se protivu robovlasništva i za oslobođenje crnaca. U tu svrhu drži predavanja, putujući širom Amerike. Godine 1851 ona se nalazi sa Elisabeth Cady Stanton i one se od toga vremena udruženo bore i stoje na čelu ženskih pokreta u S. A. D. Godine 1868 otpočinju sa izdavanjem nedeljnog lista *The Revolutionist*. Bore se da žene mogu slobodno raspolagati svojim imanjem. Ne samo

da kroz dnevnu štampu i putem predavanja vode borbu, već 1881 do 1887 izdaju, u saradnji sa Matildom Josly Gage, knjigu u tri dela *History of Women Suffrage*.

S. A. D. izdale su 1936. marku sa slikom Susane B. Anthony.

ARTHUR, Chester Alan, (5. X. 1830, Fairfield, S. A. D. — 18. XI. 1886, New York, S. A. D.), po redu 21. pretsednik S. A. D., jedan od osnivača republikanske stranke. Studirao je prava i pre Gradanskog rata vodi advokatsku kancelariju u Nju-Jorku. U Gradanskom ratu bio je na visokom, ali teškom i odgovornom položaju. Od 1871 nai-

menovan od strane pretsednika Granta za carinskog direktora njujorške luke; na ovom je položaju do 1878, kada ga je pretsednik Hayes udaljio sa toga položaja. Kada je 1880 Garfield imenovan za pretsednika, Arthur postaje potpretsednik, a 19. IX. 1881. nasleđuje ubijenog Garfielda na položaju pretsednika. Opšte mišljenje nije po njega bilo povoljno, pošto se sumnjalo u njegovu sposobnost i nepristrasnost; međutim, Arthur se na položaju pretsednika pokazao kao vešt nepristrastan i pošten.

S. A. D. su izdale 1938 godine jednu marku sa slikom Chester Alan Arthura.

E. L. ВАЈС

Смотра марака омладинске секције у Суботици

На дан 29. IV о. г. одржана је Омладинска секција Подружнице у Суботици своју нама били класери излагача.

другу, а ове године прву смотре марака. На смотри је учествовало 36 омладина-

Суботичка подружница има своје проци и пионира. Најмлађи излагач има 7 година. Он је изложио свој класер са разно- „Пролетер“, али је овом приликом отворена различитим маркама. Код овог објекта интереси трећа, велика просторија, соба на углу сантно је било, да је дечак својеручно на- улица, пуна прозора са две стране, про- писао своје име и остале податке, што је страна, висока, идеална за мање изложбе. много теже знао учинити, него прочитати

Изложени материјал заузео је 20 витрина, сређених у два паралелна реда. На знатан број је изложио своје класере жалост, на овим, предратним, витринама отворене на странама, где је било лепших нема на свима стакла, па је материјал био серија, већином наших или мађарских ма-

рака. Ови омладинци, на жалост, нису могли доћи до картона, целофана и лепка, те су били присиљени да прикажу само две стране својих класера. Но и овако смо видели, да имамо озбиљних и сразмерно стручних сакупљача у редовима наше суботичке омладине.

На прошлогодишњој смотри једва смо видели 12—15 излагача, а од њих било је 4—5 тематских збирки (спорт, развитак саобраћаја, градови у Југославији на маркама). Овом приликом било је прилично лепих тематских изложака и то у знатно већем броју.

Видели смо два врло лепа монтирана изложка „спорт“, укусно и лепо обрађена од омладинаца. Марке и оригинална писма са пригодним жиговима; код једног још и потписи такмичара на једној карти, чинили су добар утисак. Једина је мана била, да нису имали картона, па су марке монтирали на мекани папир, који није одавао утисак као кад би било монтирано на фином беленом картону.

Једна збирка нова „Кина и Манџукуо“ доказ је, да би и деца требала да учествују у размени са иностранством.

Изложак „развитак саобраћаја“ приказао је вршење саобраћаја почевши од пешака, па преко чамца, коњаника, америчког поштара који трчи (експрес), па преко бицикла, аутомобила разних типова, возова, бродова, авиона и цепелина.

Изложак „мој географски атлас“ садржао је марке са географским картама.

Један изложак претстављао је „музичаре“ на маркама.

Надаље, било је већег броја изложака са маркама туземним и иностраним, монтираним на картонима или на меканом папиру.

Знатан број омладинаца изложио је своје иностране марке налепљене примитивно на картоне или на папире. Ми смо и ове изложили, јер смо заступали мишљење, да треба сваки омладинац да излаже, ако за то има вољу, — па нек учи. Идући пут ће правити лепши изложак!

Као врло интересантан и леп објекат — али свакако не омладински — морамо напоменути „целине из целог света“. Овај је материјал једне наше омладинке; потиче из оставштине њеног деде и садржи заиста красан материјал покојника, који је пре четврт века био један од најјачих филателиста у Суботици. — У овом материјалу било је врло лепих и ретких коверата, заиста из целог света. Нарочито треба споменути коверте са мешаном франкатуром из 1918 г. (Југославија и Мађарска), као и преполовљене марке из 1918 и 1919 г. Будући да су писма адресирана на разне фирме из најразличитијих места државе, треба признати да нису „машинације“, већ употребљене према стварној потреби.

Велика је штета што није било доста витрина са стаклом, јер је овај материјал био интересантан како за младе, тако исто и за старе, а морао се сместити у две витрине, и ако би требало бар четири, да би се честито видела свака коверта.

С овом другом смотрам морамо бити задовољни, јер показује знатан напредак суботичке омладине на пољу филателије. С једне стране, види се да су стекли искуства у сређивању материјала, нарочито они који не излажу први пут, а с друге стране, видели смо нове чланове секције, који су изашли на смотру са најбољим намерама, и ако примитивни, ипак храбри, свесни филателисти.

Смотра је била отворена у недељу 29 априла од 9—12 часова. Посета је била задовољавајућа и велика. Било је времена, око 11 сати, када је дворана била препуна.

Чланови Подружнице, а и Подружница дали су разне поклоне за излагаче. После изложбе из дарова чланова Подружнице награђени су сви излагачи са маркама, а првих седам изложака посебно су награђени из поклона Подружнице.

Имамо утисак да је приређивање оваких смотри веома потребно. Омладинци, па и наши најмањи — пионери — много су се интересовали за изложбу. Спремили су се и трудили се да испадне што боље. Није њихова кривица што нису могли доћи до картона, целофана, црног папира, па да би могли изложке још лепше приказати.

Било би још пожељно да Подружница нађе могућности да купи стакло за све витрине, на којима их нема.

Верујемо да су смотрам били наши старији филателисти задовољни, а то тим пре, јер они још нису тако нешто урадили, а омладина већ други пут. Исто тако су били задовољни и омладинци. Било је, истина незадовољних, који су са сигурношћу рачунали, да ће их послужити срећа да добију „троугласте“ марке. — Пријатељи филателисте! Је ли истина да ни ми нисмо били бољи у оно време! Шта све не бисмо учинили за једну Њасу или Гујану или за једну „троугласту“ марку, — свакако не аустријску новинску, којих је доста било у промету!?

—:—

Podružnicama i pretplatnicima!

Mole se svi koji nisu platili dužnu pretplatu do kraja prvog tromesečja 1951 g. da nam odmah pošalju na naš tek. rač. 104-903317

Прослава десетогодишњице народног устатка у Словенији

Словенци су на достојан начин прославили 27. април 1951, овај значајан дан у својој историји. Између осталих манифестација и поште и филателија су обележиле тај дан разним лепим издањима:

Као што смо објавили у бр. 4 и 5 нашег листа Министарство пошта издало је

Поред тога био је у употреби и пригодни машински жиг, од кога слику доносимо у овом броју.

На дан прославе био је у употреби на пошти у Љубљани и један оригиналан и леп пригодни жиг.

На крају, издата је једна врло укусно

за тај дан две спомен марке, чије смо слике донели у бр. 5.

За ту прославу била је издата и једна спомен карта, коју смо, са сликом, такође објавили у прошлом броју под „Пригодна дописница“.

израђена пригодна коверта са пригодним цетежем у црвеној боји. Ова коверта може послужити као пример како се може са простим цртежем израдити лепа коверта, која ће увек бити украс у збиркама сабирача пригодних коверата.

АЛЕКСАНДАР ЕКЕШ

Изложба марака у Станишићу

Повереништво Савеза филателиста Србије у Станишићу приредило је 1 маја ог. изложбу марака. Ово повереништво броји сада 15 чланова, од којих су 12 из Станишића, а 3 из Риђице. На иницијативу повереника и више агилних чланова одлучено је на састанку од 14. III. да се приреди изложба марака у сврху да се прикажу ширим народним слојевима до данас емитиране марке ФНРЈ и лепоте скупљања марака и ради придобијања нових чланова из редова нефилателиста и омладине.

Повереништво у Станишићу нема своје просторије, те му је, за приређивање изложбе, читаоница СРЗ „Едвард Кардељ“ уступила потребну просторију, која је била за ову згуду укусно и врло лепо искићена сликом Маршала Тита, ћилимима, паролана, цвећем и зеленилом. Поред зидова би-

ле су постављене витрине на за ту сврху конструисаним тезгама. На великој тезги поред десног зида смештене су биле 4 једноставне и 1 двострука витрина; на другој тезги поред левог зида 1 обична и 2 двоструке витрине, док је испред забатног зида био смештен сто са филателистичком литературом.

У 1, 2, 4 и 5 витрини била је изложена комплетна збирка ФНРЈ од ослобођења до данас. Серије су биле груписане у облицима симетричних геометријских слика у редоследу како су емитиране. Све су марке биле у целофан кесицама, које су биле залепљене на црним подлогама и затим улепљене на картоне витрина.

У двострукој витрини бр. 3 била је смештена комплетна збирка ВУЈА—СТТ у редоследу пуштања у промет појединих се-

рија. У средини витрине су биле смештене марке и блокови 100-год. железница, УПУ, 1 мај у виду ускликника, док су остале серије биле смештене такође у облицима геометријских слика. И ове су марке биле смештене у целофан. кесице са црном подлогом, па налепљене на беле картончиће и тако налепљене на сиви картон витрине.

У осталим витринама су били изложени делови тематских збирки У двострукој витрини бр. 6 пригодне серије на специјалним омотницама са специјалним жигом CSR од 1945—1950. У витрини бр. 7 део збирке малих арака, међу којима изложбени арци II. филат. изложбе Бановине Хрватске. У двострукој витрини бр. 8 био је изложен део збирке „спорт на маркама“ у укусно распоређеном редоследу и групацији. Испод сваке серије у свим витринама била је исписана кратка легенда.

У изложбеном делу „Филателистичка литература“ могли су се видети часописи — службени органи Савеза Филателиста Србије, Хрватске и Словеније, Приручници марака Југословенских земаља (I—VIII), Специјални каталог марака ФНРЈ, Каталог „Југофилателија“ и Европа-каталози Цумштајн и Михел.

Обрада овог скромног, али ипак лепо изложеног материјала документовала је стручну спремност, необичну вољу и љубав излагача према филателији. Излагачи су настојали, својим трудом и радом око приређивања ове изложбе, да пруже ширем кругу народних слојева у Станишићу до сада невиђену атракцију, уживање и разо-

ноду, и да изазову више интересовања према филателији, што им је потпуно и успело јер је сваки посетилац напустио изложбу са задовољством и дубоким утисцима лепоте изложбе.

Успех изложбе је био потпун, што се могло констатовати и по прилично високом броју посетилаца, а који би могао и требао бити много већи, да је било мало више воље и разумевања надлежних, који су били замољени за пропагирање посете изложбе међу ученицима виших разреда месне осмолетке.

На крају желим још посветити неколико редака организаторима изложбе. Са својим материјалом допринели су успеху изложбе другови Вајс Јован, Пастор Адам Мл., Богдановић Др. Светозар и Екеш Александар из Станишића и Хармут Имре из Риђице. Ипак се највећи део овог успеха мора приписати тројници активних приређивача ове изложбе: Вајсу Ј., Пастору Адаму мл., и поверенику из Станишића, који су, не жалећи труда, успели постићи једини циљ ове изложбе, а за којим се и тежило тј. пробудити интересовање и симпатију ширих народних слојева према филателији и придобијати нове чланове у табор сакупљача марака. Ово им је и пошло за руком. Успели су!

Нека буде овај успех филателиста из Станишића потстрек свима подружницама и повереништвима СФС за приређивање сличних изложби у сврху популарисања нашег веома лепог и омиљеног спорта — филателије!

Filatelističke izložbe u svetu

ITALIJA

Na dan otvorenja izložbe u Florenciji, o stogodišnjici prvih maraka Toskane, o kojoj smo javili na strani 86 »Filateliste«, puštene su u tečaj 2 prigodne marke: od 20 lira (naklada 2,000.000) i 55 lira (1 milion komada), sa slikama prvih toskanskih maraka (V. »NOVE MARKE«).

Stogodišnjicu prvih maraka Sardinija proslaviće italijanske filateliste izložbom maraka, koju organizuje »L'Unione Filatelica Subalpina« u Turinu. Izložba će biti održana od 29. IX. — 7. X. 1951. Sedište izložbenog odbora: Torino, Via Roma 101.

Na Međunarodnoj smotri sanitetskih izradovina, koja će se održati od 30. V. do 12. VI. 1951. u Turinu, biće priređena i smotra maraka »Lečnici i medicina u filateliji«. Sedište izložbenog odbora: Torino, Via Maria Vittoria 1. (Comitato Artistico delle Manifestazioni).

NEMAČKA

Povodom stogodišnjice prvih maraka Badena priređuje Zemaljski Filatelistički savez Baden-Pfalz u Karlsruu od 28. IV. do 1. IV. 1951. pokrajinsku izložbu maraka.

FRANCUSKA

Na proletnjoj izložbi u Parizu (20. IV. do 14. V. 1951.) biće otvoren sedmi »Međunarodni salon filatelije«. Adresa izložbenog odbora: Comite Philatelique de la Foire de Paris, Paris, Rue Victor Hugo 42, Courbevoie, Seine.

MONAKO

Kao prva nagrada na Međunarodnoj izložbi maraka, koja će se održati u proleće 1952. u Monte Karlu, predviđena je statuta od zlata, vrednosti milion franaka, za nagradu.

FRANCUSKA

Kao svake, tako će se i ove godine o Duhovima (13. maja) sastati u Bordou na glavnu godišnju skupštinu filatelističkih društava. Tom prilikom će se održati »Nacionalna izložba poštanskih maraka« i poštanski muzej će izložiti svoje blago od 12. do 21. maja, u vezi sa specijalnom izložbom lokalne poštanske istorije za uspomenu na narodnu skupštinu od 1871. godine, održanu u Bordo-u.

Dr. V. S.

Прва земаљска филателистичка изложба у Загребу

16—26 VI-51

Прошле године на другарском обеду Савеза филателиста Србије предложио је претседник Филателистичког савеза Хрватске да се у 1951. години приреди једна земаљска изложба.

Овај предлог је био одмах прихваћен од свих савеза, јер је свима било јасно да се једино у таким манифестацијама може приказати јединство у раду и циљевима филателиста свих република Југославије.

Предлагач Хорват био је свестан колике тешкоће треба пребродити, да би се приредила једна земаљска изложба, али му је не мали број од 10.000 организованих југословенских филателиста давао потстрека за рад и наде за успех.

Он је одмах, од тога дана, легао на посао и, уз помоћ својих такође вредних сарадника, сада приводи ову замисао у дело.

Мора се признати да су припремни радови били велики и да су изискивали много времена и труда; морале су се савлада-

дате су две пропагандне коверте у двома различитим бојама, са истим цртежом, са натписом „POSJETITE I. ZEM. FILATELISTIČKU IZLOŽBU U ZAGREBU 16.—26. VI. 1951“ и са сликом куле „Лотршчака“ на Гричу, са које се сваког дана испаљује топ за објављивање подна. Марке на тим ковертама биле су поништаване машинским пригодним пропагандним жигом 1. маја.

Ф.С.Х. је организовао томболу, за коју је било вучење 1. јуна.

На изложби ће бити отворена поштанска испостава, на којој ће се продавати пригодне марке од 6 динара и специјални блок од 100 динара, које смо објавили у бр. 5 нашег листа. Марка ће се продавати уз улазницу (од 10 дин.) по 16 динара. Оне ће се моћи набављати, уз исте услове, код Ф.С.Х.-а, преко савеза и подружница.

Ф.С.Х. је спремио и пет разних коверата и једну максимум-карту, које ће се продавати, свака по цени од 25 динара.

ти велике тешкоће па и неприлике. Ипак се све то савлађује једно за другим и све се боље уравнива пут ка крајњем циљу — ка отварању изложбе.

Изложбене просторије задавале су највеће бриге. На крају је и то питање повољно решено. Изложба ће се приредити у новом делу загребачког збора у лепим, пространим и светлим просторијама. Набављена је грађа и изграђени стелажи, витрине снабдевене стаклом; члан Ф.С.Х.-а архитекта Тишина ангажован је да према плановима, које је он израдио, а Савез одобрио руководи уређењем изложбе. Предвиђена је расподела просторија и витрина овако: од улаза најпре Ф.С.Х. са 154 витрине, затим С.Ф.С. са 157, Ф.С.Б. и Х. 54, Ф.С.М. са 52 и Ф.З.С. са 147 витрина.

Поред осталих припремних послова из-

За изложбу ће изићи и 6. број „Филателије“ у новом руху са пригодним чланцима, на четири табака. Цена ће му бити 60 дин.

Закључено је да се даду 3 награде за најбоље савезе: позлаћена, сребрна и бронзана медаља, које ће бити монтиране на мраморној плочи, са пригодним натписом. Осим тога све ће подружнице добити дипломе или споменице, а биће и десет плакета за десет најбољих.

Ова изложба ће показати снагу и способност и потребу за постојање свих филателистичких организација. Према њој ће се проценити оправданост полагања нада у извршењу постављених задатака јер ће се ту најбоље показати колики су успеси постигнути и којим путем иде југословенска филателија, да буде корисна и за појединце и у служби државе.

Кроз филателистички свет

ПРОФ. ВИЛХЕЛМ ДАХАУЕР

Пре кратког времена, у 70 години живота преминуо је проф. В. Дахауер, творац многих дивних аустријских марака. Његова дела увек су изазивала дивљење код филателиста; последње његово дело — спомен марку са сликом Ј. Ланера, творца бечких валцера — објављујемо у овом броју нашег листа. Његовом смрћу је претрпела велики губитак и аустријска филателија, као и филателија у опште. А.

ЕУГЕН БЕРЛИН

14 јануара 1951 умро је оснивач и издавач Шванебергових издања, а доцније и Михеловог каталога, Еуген Берлин. Немачка издавачка филателистичка књижевност изгубила је једног врло вредног трудбеника. А.

ПОРТУГАЛСКИ ПЕСНИК ГУЕРА ЖУНКЕИРО

У прошлом броју нашег листа објавили смо да је Португалија издала две марке у спомен свога песника Абилија Гуера Жункеиро, који је рођен 1850 г. у селу Фриксе у покрајини Траџос Монте. Свеучилишне науке завршио је у Комбру, а касније се преселио у град Порто, где је постао вођа напредне странке. Био је беспштедни и неумољиви противник, па чак и непријатељ клерикализма, а уједно и социјалистички револуционар, те присталица републиканског уређења земље. Његове идеје и начела се одражавају у свима његовим песмама. Умро је 7 VII 1923. Ф. Л.

ИСТОЧЊАЧКИ ФИЛОЗОФ ФАРАБИ

Попут Турске и иранска пошта је издала марке за успомену на источњачког филозофа Фарабија. Сlike марака обе земље скоро су истоветне, и ако је Фараби живео још у IX веку. Право име овог филозофа је Алфараби Абу Насиб Мохамед бен Тархан, али место његовог рођења остало је до данас непознато. Испрва је живео у Багдаду, а касније у Алепу; умро је 960 године у Дамаску. Стекао је глас чувеног филозофа и математичара, као и тумача Аристотела. Веома мало његових дела је остало, а и од ових највећи део у хебрејском преводу. Био је вешт и добар познавалац музике; бавио се астрономијом, — поред математике и филозофије. Његово дело о перспективи изгубљено је. Ниједно веће његово дело није преведено на било који европски језик, па се једино томе може приписати чињеница да постоје велика отступања и разлике о његовој науци, а нарочито међу писцима историје филозофије. Ф. Л.

НЕЗУПЧАНЕ НЕМАЧКЕ МАРКЕ ИЗ СЕРИЈЕ „ЗГРАДА“

У све три зоне Западне Немачке редарство већ подуже трага за лицима, која су пустила у продају већу количину незупчаних табака из серије марака тзв. „зграда“. Наиме, реч је о маркама с номиналом од 4, 6, 10, 24, 25, 60 и 90 пф. и од 1, 2 и 3 Мк. — из 1948 г. Сакупљачи марака западних зона Немачке били су у уверењу да су незупчани табаци службена издања и да их је сама пошта пустила у оптицај, али бонско министарство пошта недавно је издало службено саопштење, којим је оповргло службени карактер ових незупчаних табака. У току истраге несумњиво је утврђено да су ови табаци били украђени из штампарије. Ф. Л.

ЈЕДАН НЕПРИЈАТАН ДОГАЂАЈ КОД В. ДАХАУЕРА

Недавно умрли проф. В. Дахауер израдио је идејне скице за више аустријских серија марака. Када је, непосредно пред тзв. аншлусом, аустријска поштанска управа издала марке за честитке М. бр. 658, 659) са сликом букета ружа у вази, један филателиста је тврдио да ћемо, ако марку погледамо у изврнутом положају, видети у једној ружи букета лик Адолфа Хитлера. Ова вест се раширила целом Аустријом муњевитом брзином; због тога Дахауер буде ухапшен. Он је ову оптужбу квалификовао немогућом и као плод фантазије овог филателисте. Мишљење стручњака је било подељено, али су Дахауера пустили на слободу. Ускоро после тога Хитлер је умарширао у Аустрију. Ф. Л.

ИЗ ПОРТУГАЛИЈЕ

Поштанска дирекција Португалије увидела је велике користи, које скрива у себи пласман мотивских, тематских марака. Она је већ у неколико наврата емитирала потпуне серије марака са разним животињским и биљним сликама. Она намерава и даље издавати овакве новитете. Баш ових дана је наручила штампање нове серије марака за њену афричку колонију Мозамбик код познате швајцарске фирме Курвоазије. Нова серија ће приказивати разне врсте риба из Индиског океана, који ивичи обале Мозамбика. Рибе ће бити приказане на маркама у њиховим оригиналним бојама. Серија ће садржати 23 вредности. Дан њиховог пуштања у течај још није познат.

Прва португалска марка била је издата 1853 године. Лисабонско министарство саобраћаја, које обавља и поштанске послове, именовало је један одбор од 16 лица, који има задатак да изврши потребне припреме, како би овај стогодишњи јубилеј што боље успео. Ф. Л.

ДОМ КУЛТУРЕ ХРВАТскоГ
ФИЛАТЕЛИСТИЧКОГ
САВЕЗА

Свако ко дође у Загреб, без обзира да ли је наш држављанин или странац, ретко ће пропустити, разгледајући знаменитости Загреба, да не посети и Горњи град, да погледа остатке старог и историског Загреба.

Шетајући тако и разгледајући остатке старог Загреба, прочитаће се на кући у Хабделићевој улици бр. 2 „ДОМ КУЛТУРЕ ФИЛАТЕЛИСТИЧКОГ САВЕЗА ХРВАТСКЕ“. Ако посетилац има интересовања за филателију или је за њу већ раније нешто начуо, свакако ће се заинтересовати и за овај дом и може без бојазни да уђе у зграду.

Улазећи кроз тешку и масивну капљу, долази у двориште покривено сводовима, — призор који се данас ретко виђа, — сличан старим замковима, — које се може идеално користити, да се при лепом времену приређују другарски састанци на отвореном пољу па и отворене смотре марака.

У таквој се ето згради налазе просторије филателиста, који скупљају марке, не као мртве ствари, већ као живе сведоке прошлости и историје. У две просторије смештено је прилично скучено све што је за успешан рад потребно. У једној просторији налази се канцеларија и у њој се, поред осталог, врши и примање пошиљака за иностранство.

Да не би сви филателисти долазили на све састанке, направљен је ред одржавања састанака по друштвима: Друштво сакупљача марака Словеније, Друштво сакупљача класичних марака и др. На тај начин омогућено је да се филателисти, који сакупљају иста поља, састају у свом кругу да у миру и без гужве врше међусобну размену марака и обавештења о њима.

Филателисте на целом свету имају једну чудну, а истовремено и лепу особину. Доста је само да се упознају, да изваде своје класере и после кратког времена нико не би могао рећи да то нису дугогодишњи пријатељи. Ретко да се јавља неповерење или сумња. Овај мирни филателистички кутак биће увек згодан за стварање таквих пријатеља.

У другој соби налази се и књижница — једна од највећих у земљи — са преко 900 бројева. И ту, у миру филателисте могу да се користе стручном литературом.

Верујемо да ће Дом културе Савеза филателиста Хрватске најскорије послужити даљем развоју и унапређењу наше филателије и да ће филателисте знати ценити улогу ових домова у развоју наше филателије.

ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ОМЛАДИНА
ЗЕМУНА

(Чланак из Усмених Филателистичких Новина Омладинске секције Подружнице у Земуну)

Ви нас познајете! Познајете нас добро, јер смо са вама већ трећу годину. Постали смо чланови Савеза још 1948 године. Били смо сакупљачи и пре тога. Сакупљали смо поштанске марке како смо знали и умели. Међутим, од дана уписа у чланство Савеза наши појмови о филателији примили су постепено шире видике. Гледали смо шта и како старији раде. Први пут видели смо зубомер и научили да се њиме служимо. Узели смо у руке наше и стране каталоге марака и корисно их употребили. Читали смо редовно стручну штампу — нашег „Филателисту“. Научили смо много тога из филателије. У томе нашем филателистичком васпитању помогла су нам стручна предавања, која смо овде слушали, и омладинска филателистичка такмичења.

Постепено од неуких сабирача марака постали смо, могу слободно рећи, прави филателисти!

Многи не примећују огромну разлику између начина сабирања марака и схватања филателије, које смо имали пре нашег учлањења у Савез и нашег данашњег филателистичког рада. Та разлика је уочљива, када гледамо на кога било пионира сабирача марака, који није члан наше подружнице. Погледајте само његово турање марака по џеповима, његово неразумевање лепоте марака и неразвијен смисао за уредност. Збирка марака таквог малишана су странице школског уџбеника, где ћете наћи све могуће папириће и налепнице: од рекламне вињете до подеране поштанске марке. Такав пионир, неупућен, мисли да сабира марке, а, у ствари, оно што чини, нема баш никаквог смисла. Такво „сабирање“ траје обично годину-две и изумре.

Таква филателистичка судбина чекала је, вероватно, и нас, да се нисмо уписали у Савез филателиста Србије и постали чланови наше омладинске секције.

Данас видите пред вама омладинце, који су својим збиркама марака и својим правилним схватањем филателије, најбољи доказ да једино организована филателија може правилно утицати на филателистичку омладину.

Наша је омладинска секција сада правилно организована. Чланови секције могу бити једино добри ученици и уредни филателисти. Имамо своју омладинску управу и своје руководство, јасно постављене задатке и ми смо сви уверени да ћемо своје задатке и извршити.

Наше **МАРКЕ**

МАРКЕ ЗА „ДЕЧЈУ НЕДЕЉУ“

Према решењу Главне дирекције пошта Бр. 7821 од 11.V.1951. пуштене су у течај нове пригодне марке за „Дечју недељу“.

Цртеж је израдио Сретен Грујић из Београда према једној фотографији која, представља дечака и девојчицу, који седе за столом и сликају. У горњем десном углу је натпис „ДЕЧЈА НЕДЕЉА 1951“ у латиници, у доњем десном углу ознака вредности, опет у латиници „ДИН 3“ у два реда; а лево од те вредносне ознаке, у два паралелна хоризонтална реда, натпис у ћирилици и латиници „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“. Боја марке црвена; облик положени правоугао-

ник; величина слике 31×25 мм.; зупчање чешљасто 12¹/₂; папир бео; гума сјајна; штампа у бакротиску; штампање извршено у штампарији „Југославији“ у Београду, а гумирање и зупчање у Заводу за израду новчаница у Топчидеру. Величина табака 60 (10×6) комада. Величина издања 500.000.

Марке ће бити у продаји код свих већих пошта у земљи у току „Дечје недеље“, а за франковање пошиљака важиће неограничено време, односно до доношења решења о њеном повлачењу из течаја.

МАРКЕ ЗА 7 ЈУЛИ

7. јула 1951., за прославу десетогодишњице почетка народног устанка у Србији, биће пуштене у течај две пригодне франко марке: од 3 и од 5 динара.

Цртеже су радили: за 3 дин. Мате Зламалик, академски сликар из Београда, а за 5 дин. Фердо Бис, акад. сликар из Загреба; прва претставља лик народног хероја Жике Јовановића — Шпанца (који је испалио у Србији прву пушку за ослобођење), а друга симболички претставља народни устанак у Србији. На обема су натписи ћирилицом

„УСТАНАК У СРБИЈИ 7. VII. 1941-1951“ и „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“, као и ознака вредности „ДИН“. Боја марака: од 3 дин. цигласто-црвена, од 5 дин. плава; величина, уобичајена за пригодне марке 31×25 мм., односно 25×31 мм.; облик марке од 3 дин. усправни, а оне од 5 дин. положени правоугаоник; штампање је извршено у бакротиску у штампарији „Југославији“ а гумирање у Топчидеру.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА ФНРЈ

Незупчане порто марке од 0.50 дин. недеље црв. крста из 1950

Од једног члана Савеза Филателиста Македоније примили смо четварац порто марке недеље црвеног крста из 1950 године од 0.50 динара смеђе боје, на којем су две горње марке остале потпуно незупчане (види слику). Ова грешка у зупчању наста-

ла је случајно услед тога, што је код зупчања први или задњи пробод чешља изостао (чешљасто зупчање).

С обзиром да се одједном зупча 2—3 табака, вероватно да је дошло у промет са овом грешком 20—30 комада марака т. ј. горњи водоравни ред сваког табака.

БИТНЕ РАЗЛИКЕ У ВЕЛИЧИНИ МАРАКА „27 МАРТ 1951“

Члан Подружнице СФС „Евжен Дероко“ из Београда, г. Д. Теодосијевић нам је показао две интересантне марке „27. март 1941—1951“, код којих је разлика у висини слике марака 4 мм, тако да је мања марка висока 29 мм а већа 33 мм. Друга је интересантност марака, да је (види слику) код леве марке ознака године 1951 делом ушла и покрива доњи део године 1941, док је код десне марке размак између ознака година 4 мм.

Описане разлике настале су услед тога, што се поменута марка штампала у две фазе, тако да је прво отштампан доњи део (слика марке са вредноћом) у црвенкасто-

БЕЛА ТАЧКА НА МАРЦИ ОД 5 ДИН. „27.IV.“ СЛОВЕНИЈЕ

Иштван Ердџи из Сенте саопштава нам да је утврдио типичну грешку на спомен-маркама од 5 дин. за десетогодишњицу народног устанка у Словенији: белу тачку испред ознаке године 1941. Ова се особност налази на 22. марци (на 4. марци у 4. реду) у табаку.

НЕГАТИВНИ ОТИСАК НА ФРАНКО-МАРЦИ ОД 12 ДИН.

М. Пајевић из Београда поднео нам је једну употребљену марку из садашње редовне серије од 12 дин. са негативним отиском целе слике на полећини. Марка је употребљена у Суботици.

смеђој боји, а затим као друга фаза отштампан је горњи део (натпис и датум „27. МАРТ 1941“). С обзиром да се приликом израде марака није посветила довољна пажња тачном поклапању горњег и доњег дела цртежа настале су веће или мање разлике у висини марака. Приказане две марке су до сада нама позната најмања и највећа марка овог издања. М. В.

—:—

ЦЕНЕ НАШИХ МАРКА У ИНОСТРАНСТВУ

«THE STAMP WHOLESALER», часопис који излази у Бурлингтону (САД) доноси цене марака ВУЈА. Пошто је запажен већи интерес за ове марке, доносимо њихове цене у Америци: „Триптих“ 2,85, „1 мај 1949“ 0,10, „Партизанске“ прештамpane 2,50, „УПУ“ 3,25, „Стогодишњица железница“ 0,75, пар блокова 5.—, „1 мај 1950“ 0,65, авионске марке у лирама 1,75, динарске провизије 2,25, франко и порто са животињским мотивима 2,20, — а све до сада изишле ВУЈА-марке нуде се за 22.- долара.

Ф. Л.

ОСОБНОСТИ НА МАРКАМА У ОКУПИРАНОЈ СЛОВЕНИЈИ

ИЗВРНУТИ И ДВОСТРУКИ ПРЕТИСЦИ

Ђулио Болафи објавио је у италијанском листу »Il Collezionista« бр. 4 за април 1950. г. непознате три особности код марака из љубљанског издања од 1941 године, добивеног прештампавањем редовних југословенских марака са натписом »Alto Commissario per la Provincia di Lubiana«; са двоструким претиском на једној марци од 0,25 д. са сликом праља Петра у великом формату и са изврнутим претисцима на маркама од 10.— и 0,25 дин. на малом формату. Сва три примерка су неупотребљена.

ОСОБНОСТИ НА МАРКАМА СТВУЈА

ТИПИЧНА ГРЕШКА НА ПОРТО-МАРЦИ ОД 0,50 ДИНАРА

Цв. Стефановић из Београда поднео нам је једну порто-марку од 0,50 дин. са сликом риба, на којој је утврдио типичну грешку: знак акцента над словом А у натпису у дну марке.

А. П.

ВЕЛИЧИНА ИЗДАЊА ЈУГОСЛОВЕН-СКИХ МАРАКА

„Филателија“; орган Филателистичког савеза Хрватске, у свом броју 2 за ову годину донео је из службених извора податке о величини издања неких наших франкомарака, као и службених марака, а из истих извора је, свакако, донео те податке и швајцарски лист »Bernar Briefmarken-Zeitung« у броју 4 за ову годину. Те податке преносимо и ми за наше читаоце:

I. Франко марке с партизанским мотивима (са бројевима по каталогу „Југофилателије“:

Бр.	Вредност	Вредност Штампане	Пуштена у течај количине
123	0.50	30.X.45	187,105.400
124	1.—	25.X.45	108.166.300
125	1.50	30.X.45	57,457.700
126	2.—	8.X.45	115,634.800
127	3.—	30.X.45	8,192.000
128	4.—	18.X.45	16,165.300
129	5.—	25.X.45	10,282.400
130	6.—	25.X.45	18,179.900
131	9.—	18.X.45	9,551.800
132	12.—	18.X.45	4,972.100
133	16.—	3.XI.45	3,527.400
134	20.—	3.XI.45	10,387.000

Од марака бр. 123, 124, 126, 132, 133 и 134 употребљене су за израду марака са претиском ФНРЈ количине наведене под IV, а остали део ових и целокупне количине осталих или су већ утрошене или су још и данас у течају (до утрошка).

II. Марке с промењеном бојом и допунске вредности:

172	2.50	20.I.47	147,016.900
173	3.—	8.I.47	124,841.900
174	5.—	8.I.47	19,587.800
175	8.—	20.I.47	10,859.000

И код ових марака од бр. 173—175 употребљене су количине наведене под IV за израду марака с претиском ФНРЈ, а остало је или већ утрошено или је још у течају.

III. Помоћно издање:

2.50/6.—	27.III.46	54.735.100
8.—/9.—	1.IV.46	10.222.300

IV. Помоћно издање са претиском новог имена државе (израђене од марака под I и II, са додатком 2,000.000 комада од 20.—дин., које су одмах по штампању употребљене за израду ових марака с претисцима):

0.50	7.XII.49	2,156.100
1.—	17.XI.49	4,536.600
2.—	17.XI.49	2,450.000
3.—	17.XI.49	4,159.300
5.—	17.XII.49	353.800
12.—	22.XII.49	406.900
16.—	22.XII.49	238.800
20.—	2. I.50	2,187.700

V. Помоћно издање са промењеним вредностима (израђене од марака наведених под I):

3.—/8.—	2.I.50	4,294.100
10.—/20.—	19.XII.49	4,715.100

VI. Франко марке с партизанским мотивима са измењеним бојама са претиском новог имена државе:

1.—	16.II.50	16,200.000
2.—	14.II.50	14,300.000
3.—	23. I.50	46,650.300
5.—	27. I.50	13,266.900

VII. Службене марке (пуштене у течај 1.XI.1946):

0.50	11,466.800
1.—	9,179.300
1.50	5,000.000
2.50	22,164.300
4.—	8,000.000
5.—	10,000.000
8.—	14,986.600
12.—	5,000.000

Од марака од 8 до 12 дин. израђене су провизорне марке под VIII и за њих употребљене количине од напред наведених, које су доле означене.

VIII. Провизорне франко марке израђене од службених марака са претиском нових вредности:

3.—/ 8.—	12.X.49	8,476.800
3.—/12.—	4.X.49	3,216.200

ФАЛСИФИКАТИ

ПРВЕ ЛАСТЕ

ФАЛСИФИКАТИ ПРЕТИСКА ПРИВРЕМЕННОГ ИЗДАЊА ИЗ 1945 ГОДИНЕ ЗА ЦРНУ ГОРУ

Испитивачу марака Савеза филателиста Србије, другу М. Вернеру, послата је ради испитивања и давања атеста комплетна серија марака ФНРЈ привременог издања за Црну Гору из 1945 године (каталог „Југофилателије“ стр. 170 бр. 25-35 и стр. 191, порто бр. 1-2).

Приликом прегледа ових марака друг Вернер је установио да су поједине вредности из послате серије са лажним претисцима, док су друге вредности исправне. Вероватно, да је у оригиналну серију тенденциозно убачено неколико фалсификата и од јевтинијих вредности, само да би скренули пажњу са ретких порто-марака из ове серије.

У серији су биле лажне следеће марке: франко марке од 1.— лире на 10 с. маслинасте боје, 10.— лира на 15 с. смеђе боје (каталог „Југофилателије“ бр. 25 и 29), као и обе порто марке.

Лажни претисци се разликују од оригинала по боји претиска, која је код ориги-

налних примерака црвена са slabим сјајем, док је код фалсификата боја претиска смеђе-црвена са јаким сјајем (за претисак је употребљена лак-боја). — Осим тога су претисци код фалсификата неравномерни и услед неједнаког притиска час прегруби, час сасвим мањкави.

С обзиром да је слог на лажним претисцима по формату потпуно једнак са слогом на оригиналним маркама, те се по томе (по димензијама) у опште не може разликовати, ради се о веома опасним фалсификатима, којима се могу лако завести и искуснији филателисти.

Ово су за сада први познати нам фалсификати претисака на маркама издања ФНРЈ од 1945 године на овамо, — дакле прве ласте!

М. В.

ПОПИС СПЕРАТИЈЕВИХ ФАЛСИФИКАТА

Један француски филателистички часопис пише о Сператијевим фалсификатима поводом судског процеса противу њега и доноси попис свих његових фалсификата (бројеви по Иверовом каталогу): Аргентина: 7, 13; Баден: 20; Баварска: 1, 1а, 1Б; Белгија: 37, 37а; Боливија: 4, 13; Бремен: 1, 2, 3, 4; Бразилија: 2, 3; Брауншвајг: 2, 3; Буенос Аирес: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 7а, 9, 12; Рт Добре Наде: 31; Цејлон: 97; Кипар: 43;

Колумбија: 10, 12, 13, 14, 18; Антигва: 2; Боливар: 1; Брит. Колумбија: 2; Белг. Конго: 13; Америчке конфед. државе: 11; С. А. Д. Њу-Јорк: 1, Провиданс: 2, Кариер Њу-Јорк: 3с, Опште издање: 2; Финска: 10; Француска: 1, 2, 2а, 3а, 3б, 5, 6, 6б, 7, 7а, 8а, 9, 9а, 14/1, 18, 18а, 18б, 40, 41, 48, 49, порто: 1, 7, 7а, 7б, 8, 9ц, телегр. 3; Гибралтар: 7, 14; Златна обала: 34; Енглеска: 39; Грчка: 1; Гватемала: 23а; Хановер: 15, 16, 21; Хаваји: 11, 15, 19; Хонг-конг: 19; Ватикан: 10, 11; Лагос: 24, 25, 26; Левант: 3; Либек: 4а; Луксембург: 4, 10; Малта: 1; Маурицијус: 59; Мекленбург-Шверин: 3; Мексико: 157; Монсерат: 10; Напуљ: 9, 13а; Олденбург: 1, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; Аустрија новинске: 2, 3, 4; Парагуај: 3; Парма: 12а, 15, 16; Филипини: 2, 5, 12, 13; Порторико: 85; Румунија: 4, 5ц, 7б, 25; Св. Луција: 29; Сардинија: 1, 3, 10, 11ц, 12ц; Саксонија: 1, 12; Сицилија: 18, 21, 22, 23, 24; Сијера Леоне: 2 незупч.; Шведска: 1, 1а, 5, 13; Швајцарска: 1, 2, 3, 5, 7, 9, 9а, 10а, 11, 16, 17, 20, 22, 24; Шпанија: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 8а, 9, 9а, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 30, 33, 50, 55, 62, 66, 75, 76, 82, 90, 101, 111, 112, 114, 127, 128, 138, 139, 149, 150, 161, 162, 181, 182; Тоскана: 3, 11; Турска: 60; Мађарска: 1, 2, 5; Уругвај: 1, 1а, 2, 2а, 3, 3а, 4, 5, 6 смеђа, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17; Виртемберг: 5, 51.

Ф. Л.

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

ПРОПАГАНДНИ МАШИНСКИ ЖИГ У ЉУБЉАНИ

Употребљаван на пошти Љубљана 1. Према добивеном обавештењу био је у употреби три дана.

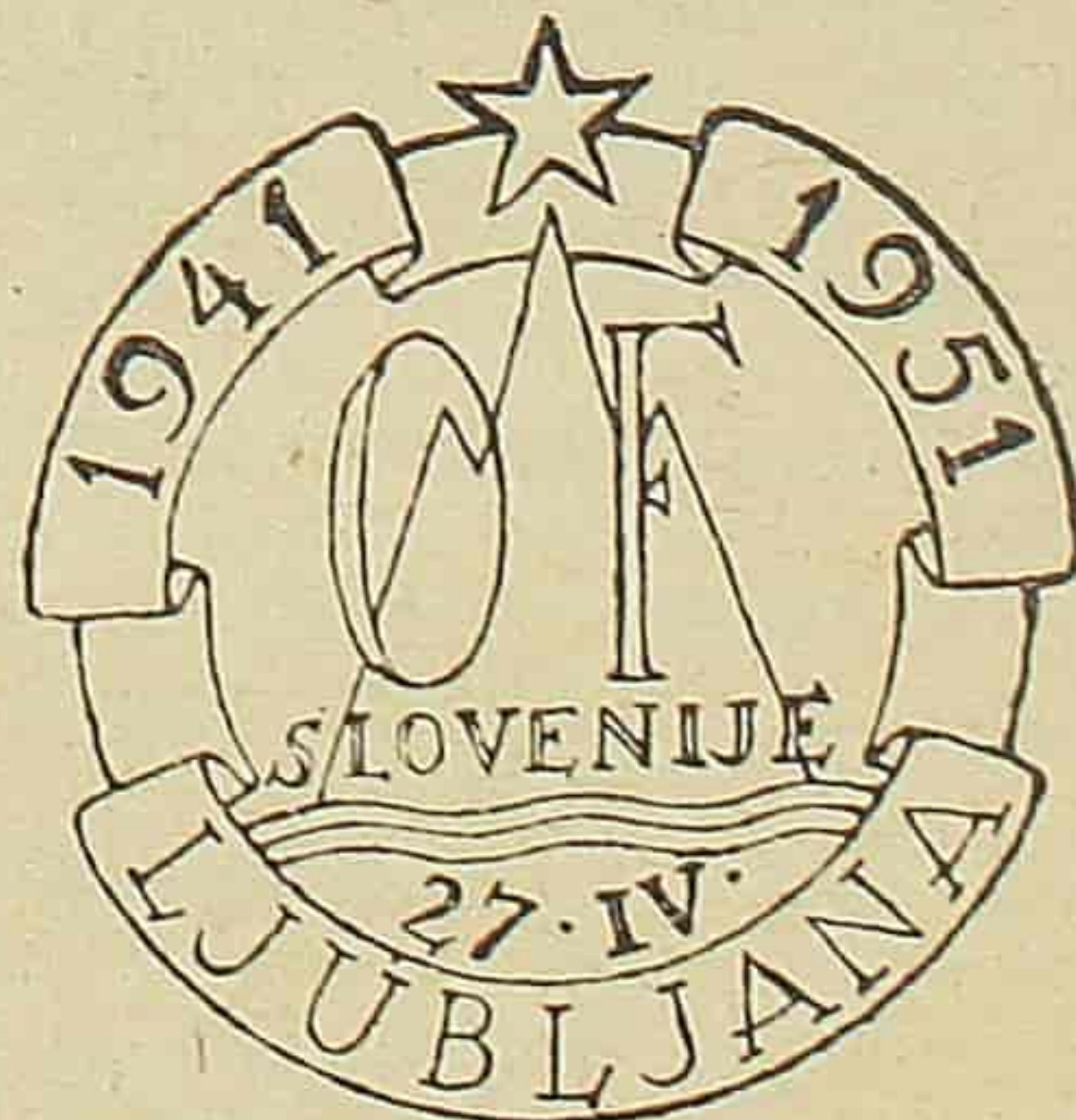
Облик жига једнокружан, пречника 20 мм., са амблемом Ослободилне Фронте у

средици, са лаворовим гранчицама са леве и десне стране, са датумом и петокраком звездом у врху жига, а са јубиларним годинама „1941—1951“ у доњем делу жига.

ЖИГ ОСЛОБОДИЛНЕ ФРОНТЕ У ЉУБЉАНИ

За време конгреса Ослободилне Фронте у Љубљани, од 26 до 28.IV.1951. на поштан-

ској испостави у „Униону“, где се одржавао конгрес, употребљаван је пригодни жиг

са амблемом Ослободилне Фронте Словеније у средини, са оквиром од повијених трака са јубиларним годинама 1941 и 1951 у горњем делу и са именом места у доњем; са петокраком звездом у врху жига и са датумом „27. IV.“ испод амблема.

ПРИГОДНИ ЖИГ ФИЛАТЕЛИСТИЧКЕ ИЗЛОЖБЕ У БЕОГРАДУ

Према одобрењу Главне дирекције пошта Бр. 8297 од 24.V.1951. био је употребљаван на I филателистичкој изложби СФС у Београду 25.—30.V.1951. пригодни жиг, којим су поништаване марке издате за 27 март, на специјалним ковертама издања СФС-а.

Жиг је кружан, без оквира, са натписом у старим српским словима „I ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ИЗЛОЖБА С.Ф.С. / БЕОГРАД“

у кругу, са грбом Београда у средини и са непроменљивим датумом „25 — 27.V.1951“ испод грба. — Првобитно је било предвиђено одржавање изложбе од 25. до 27. маја.

ПРОПАГАНДНИ ЖИГ ЗА ФИЛАТЕЛИСТИЧКУ ИЗЛОЖБУ У ЗАГРЕБУ И ЗА 1. МАЈ

1. маја 1951. употребљен је пригодни жиг, машински, у црној боји, за поништавање марака на пригодним пропагандним ковертама издања ФСХ-а. Жиг се састоји из два дела: Горњи прстенаст са датумом и 2 реда у средњем пољу „1.—V. / 1951“, са именом места у прстенастој површини — горе у латиници, доле у ћирилици. — Доњи пропагандни део жига у правоугаоном оквиру величине 34×18 мм. са амблемом Савеза са леве стране и са натписом у 4 реда:

„POSJETITE / I. ZEM. FILATELISTIČKU / IZLOŽBU U ZAGREBU / 16.—26.VI. 1951“.

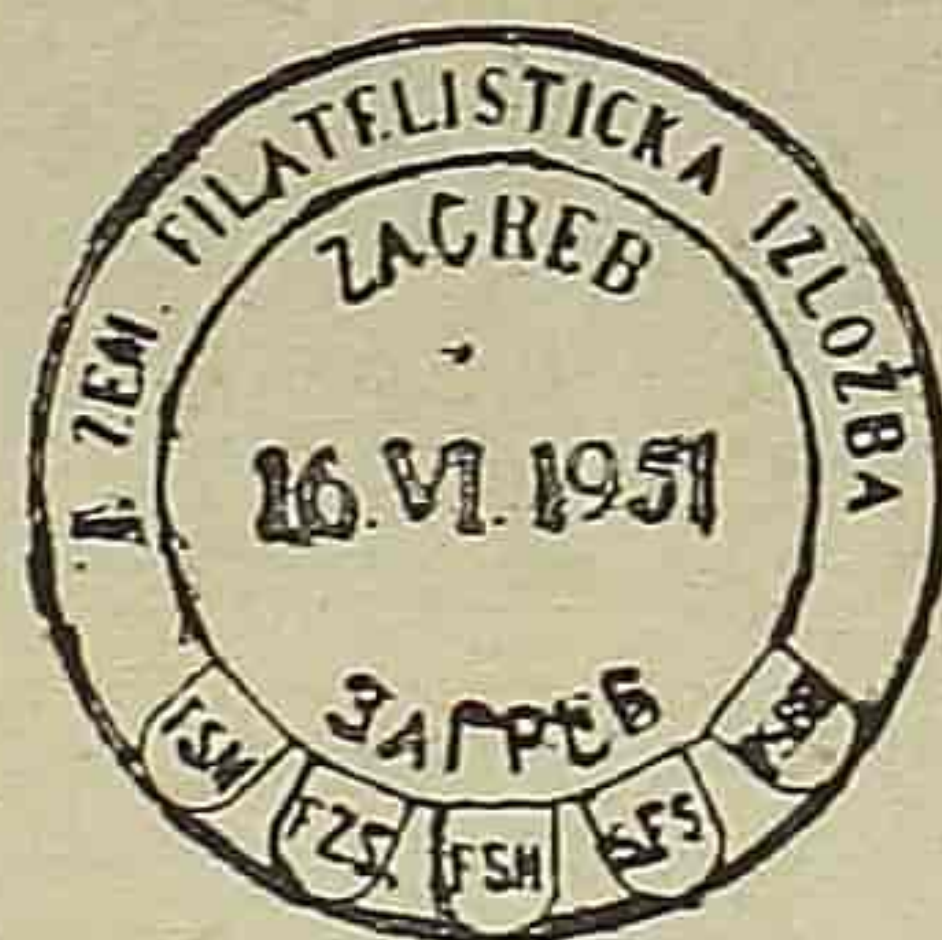
ЖИГ „ТЈЕДНА СПОМЕНИКА“ У ЗАГРЕБУ

Решењем Главне дирекције пошта Бр. 8470 од 30.V.1951. одобрена је израда и употреба пригодног поштанског жига поводом „тједна споменика“ за време од 10. до 17. јуна 1951. у Загребу са непокретним датумом, са сликом старог града Сиска и са текстом „ČUVAJMO NAŠE SPOMENIKE“.

Слику ћемо донети у наредном броју.

ЖИГ ФИЛАТЕЛИСТИЧКЕ ИЗЛОЖБЕ У ЗАГРЕБУ

Решењем Главне дирекције пошта Бр. 8514 од 30.V.1951., поводом I. земаљске филателистичке изложбе у Загребу од 16. до 26. VI. 1951 одобрена је употреба пригодног поштанског жига.

Жиг је прстенаст са текстом у горњем делу прстенасте површине „I. ZEM. FILATELISTIČKA IZLOŽBA“, а у доњем делу жига са пет штитића са кратицама пет постојећих филателистичких савеза: „FSM“, „FZS“, „FSH“, „СФС“ и „FSBH“; са датумом у једном реду у средини жига. Изнад датума је име места у латиници, а испод у ћирилици.

ЖИГ ИВАНА ЦАНКАРА У ВРХНИКИ

О прослави 75-годишњице Ивана Цанкара био је у употреби пригодни жиг на пошти у Врхники и на изложби Филателистичког друштва у томе месту 10.V.1951., на дан Цанкаревог рођења, и 13. маја, на изложби.

Жиг је једнокружан, пречника 30 м.м., са јубиларним данима у једном реду „10.V. 1876—10.V.1951“, са именом места „VRHNIKA“ у горњем и са „IVAN CANKAR“ у доњем делу жига; са „75“ у доњем сегментном пољу, испод датума.

NOVE MARKE

ABISINIJA

1) 2. III. 1951. izdata je jedna serija od šest maraka u spomen Ras Makonena, sa slikom njegove grobnice i sa slikom Haile Selasija I. u ovalnom okviru: 5 cent. zelena, 10 cent. plava, 30 cent. jorgovanasta i 1 dolar smeđe-crvena.

2) 2. IV. 1951. puštena je u tečaj jedna nova vrednost za redovne potrebe, sa slikom jezera Tana i, u ovalu, Haile Selasija I.: 60 cent. crvena.

3) Istog dana izdata je i jedna serija od 6 novih porto-maraka sa slikama brojki: 1, 5, 10, 20, 50 cent. i 1 dollar.

ALBANIJA

1. III. 1951. puštena je u tečaj jedna spomen serija na 483. godišnjicu smrti Đ. Kastriota Skenderbega, sastavljena iz tri vrednosti sa istom Skenderbegovom slikom: 2.50 l. smeđa 5 l. ljubičasta i 8 l. maslinasto-crna.

AUSTRIJA

12. IV. 1951. izdata je jedna spomen marka iz serije slavni Austrijanaca, sa slikom kompozitora bečkih valcera, Jozefa Lannera (1801—1843), o 150. godišnjici od njegova rođenja: 60 gr. plavo-zelena.

AFRIKA ZAPADNA ŠPANSKA

1. VII. 1951. izdata je jedna serija maraka za vazdušnu poštu za kompletiranje serije iz 1948. godine, sa različitim predmetima i sa slikom generala Franka u medaljonu: 25 c. okerasta (pustinja i avion), 50 c. crvenkasta (karavan i avion), 1 pes. zelene (kamila i avion), 2 pes. plava (tip marke od 25 c.), 3.25 pes. ljubičasta (tip marke od 50 c.), 5 pes. smeđa (tip marke od 1 pes.) i 10 pes. zelena (tip marke od 25 c.).

AFRIKA JUŽNA

Početak marta 1951. puštene su u tečaj marke od 1 d. sa slikom karavele (koje su u tečaju od 1925. g.) sa novo-graviranim slikama sa izmenjenim formatom:

a) 1 d. tamno-crvena i crna sa natpisom SOUTH AFRICA;

b) 1 d. tamno-crvena i crna sa natpisom SUID-AFRIKA.

BELGIJA

27. III. 1951. puštena je u tečaj jedna propagandna serija od 3 vrednosti sa doplatkom u korist UNESCO-a i belgiskog komiteta za evropsku zajednicu: 80 + 20 c. zelena (sa slikom hemičara u laboratoriji); 2.50 + 0.70 fr. crvena (sa slikom nastave u osnovnoj školi u Belg. Kongu); 4 + 2 fr. plava (sa kategorijom mira).

BOLIVIJA

U martu 1951. ugledala je svet serija maraka izdata, sa velikim zakašnjenjem, u spomen 400-godišnjice od osnivanja La Paza, glavnog grada Bolivije. Serija se sastoji iz 10 maraka za redovnu poštu, 10 maraka za vazdušnu poštu, 6 blokova sa markama za redovnu i 6 blokova sa markama za vazdušnu poštu; sa raznim slikama iz La Paza u crvenoj boji, a sa okvirima u drugim različitim bojama:

a) Marke za redovnu poštu: 0.20 bolivianos zelena (kapija sunca), 0.30 bol. nerandasta (crkva Sv. Franciska), 0.40 bol. smeđa (jedna ulica), 0.50 bol. crvena (vladina palata), 1.00 bol. ljubičasta (skupštinska zgrada), 1.40 bol. plava (pošta), 2.00 bol. ljubičasta (arene u La Pazu u 1548. i u 1948. godini), 3.00 bol. li'asta (rešavanje o osnivanju La Paza), 5.00 bol. cinober (osnivanje La Paza), i 10.00 bol. smeđa (kastilski grb i slika osnivača La Paza, kastilskog kapetana Alonza de Medoza).

b) Marke za vazdušnu poštu, sa slikama odgovarajućim onima za redovnu poštu, samo sa dodatkom oznaka »AEREO«: 0.20 bol. crvena, 0.30 bol. ljubičasta, 0.40 bol. plava, 0.50 bol. zelena, 1.00 bol. crvena, 2.00 bol. nerandasta, 3.00 bol. plava, 4.00 bol. nerandasta, 5.00 bol. zelena, 10.00 bol. crvena.

c) Spomen-blokovi od maraka za redovnu poštu:

I. Zupčani:

1) sa markama od 0.20, 0.30 i 10.00 bol.

2) sa markama od 0.40, 1.40 i 5.00 bol.

3) sa markama od 0.50, 1, 2 i 3 bol.

II. Nezupčani: sa istim markama i rasporedom kao kod zupčanih:

b) Blokovi od maraka za vazdušnu poštu

I. Zupčani:

- 1) sa markama od 0.20, 0.30 i 10.00 bol.
- 2) sa markama od 0.40, 2 i 5 bol.
- 3) sa markama od 0.50, 1, 3 i 4 bol.

II. Nezupčani: sa istim markama i rasporedom kao kod zupčanih.

BRAZILIJA

9. III. 1951. izdata je jedna marka u spomen stogodišnjice od osnivanja grada Joinville-a u državi Svete Katarine: 60 c. smeđa sa slikom grba ovoga grada.

VENECUELA

U toku marta 1951. izdate su dve provizorne vrednosti za potrebe redovne pošte: 5 centimos na 7^{1/2} c. nerandasta i 10 centimos na 37^{1/2} c. smeđa.

INDIJA PORTUG.

1) U nedostatku maraka sitnijih vrednosti preštampane su neke marke iz 1938. godine novim vrednostima i puštene u tečaj: 1 real na 10 reis crvenkasta, 1 real na 2^{1/2} tanga plava, 2 reis na 10 reis crvenkasta, 3 reis na 2^{1/2} tanga plava, 6 reis na 2^{1/2} tanga plava, 1 tanga 2^{1/2} tanga plava. — Prve tri imaju crne, druge tri crvene pretiske.

2) Pri kraju marta 1951. puštene su u tečaj još četiri vrednosti izrađene od maraka iz 1946. godine sa pretiscima novih vrednosti: 2 reis na 7 reis ljubičasta, 3 reis na 7 reis ljubičasta, 1 tanga na 1 rupia smeđa i crna, 2 tanga na 1 rupia smeđa i crna.

INDONEZIJA

Početak aprila 1951. izdata je jedna nova serija maraka za potrebe redovne pošte sa slikama: brojkama koje označavaju vrednost marke na sen-skim vrednostima, a na rupinskim sa slikom predsednika Sukarna: 1 sen. siva, 2 s. ljubičasta 2^{1/2} s. sepija, 5 s. crvena, 7^{1/2} s. zelena, 10 s. plava, 15 s. ljubičasta, 20 s. crvena, 25 s. maslinasta; 1 rupia ljubičasta, 2 r. zelena, 2^{1/2} r., 3 r. plava, 5 r. smeđa, 10 r. siva i 25 r. crvena.

ITALIJA

4. IV. 1951. izdata je samo jedna prigodna propagandna marka za 33. međunarodni salon automobila u Turinu, sa slikom jednog automobila: 20 lire zelena.

JAPAN

1) U martu i aprilu 1951. izdata je po 1 vrednost iz serije slavni Japanaca: 8 yen. ljubičasta (sa slikom Kanzo Huchimora spisatelja 1861—1930) i 8 yen. smeđa (sa slikom Jhylo Higuchi, spisatelja, (1872—1896).

2) 27. III. 1951. puštena je u tečaj jedna dopunska vrednost iz serije za redovnu poštu koja je u tečaju: 14 yen. sa slikom zamka Himeji.

KINA

U decembru 1950. izdate su 2 dopunske vrednosti za redovnu poštu: 200 dollar. na 2 dollar plava sa crvenim pretiskom i 400 d. na 20 d. smeđe-ljubičasta (koja, nepretiskana, nije bila u tečaju) sa crnim pretiskom. Slike na markama: divlje guske preletaju glob.

KINA SEVERNO-ISTOČNA

U decembru 1950. izdate su za redovne potrebe pošte: 1000 dollar. jorgovanasta (na mesto nerandaste), 30.000 d. karminasta i 100.000 d. blede-ljubičasta.

KUBA

Oko polovine marta 1951. puštene su u tečaj 3 marke sa slikom prvog direktora pošta kubanske republike, Fernanda Figuederta na svima markama: 1 centavo zelena, 2 c. crvena i 5 c. plava.

MADARSKA

Početak marta 1951. puštene su u tečaj 3 taksene marke preinačene u porto-marke dodatkom plavog pretiska u 4 reda: »nova vrednost / državni znak / MAGYAR POSTA / PORTO«: 8 filler smeđa, 10 filler smeđa i 12 filler smeđa.

MAKAO

U januaru 1951. izdata je jedna marka za redovne potrebe pošte od 10 avo smeđa (zelena sa slikom dragona i grba).

MONTSERAT

Izdate su marke sa promenjenim vrednosnim oznakama: dollar i cent namesto shilling i pence: 1 c. crna (vladina palata), 2 c. zelena (plantaža pamuka), 3 c. siva (karta kolonije), 4 c. (branje paradajza), 5 c. lilasta (crkva Sv. Ante), 6 c. smeđa (grb kolonije), 8 c. plava (čišćenje pamuka), 12 c. smeđa i plava (crkva Sv. Ante), 24 c. zelena i crvena (branje paradajza), 60 c. crvena i crna (čišćenje pamuka), 1.20 d. plava i zelena (plantaža pamuka), 2.40 d. zelena i crna (vladina palata), 4.80 d. crveno-lilasta i crna (grb kolonije). — Na svima markama je i slika kralja Đorda VI u medaljonu.

NJASA

1. VII. 1950. bila je puštena u tečaj jedna serija porto-maraka sa slikom brojke u krugu: 1 d. crvena, 2 d. plava, 2 d. zelena i 4 d. ljubičasta.

POLJSKA

1) 8. I. 1951. puštena je u tečaj marka iz serije za šestogodišnji plan (izdate u julu 1950.) sa prepravljenom vrednošću u zlatne groševce: 15 gr. plava (sa slikom radnika i minera).

2) 2. III. 1951. izdata je jedna spomen marka za kongres lige žena u Varšavi: 45 gr. crvena (sa slikom žene koja pušta golubove).

RUSIJA

20. II. 1951. izdate su 2 marke u čast sovjetske republike Georgije: 20 kop. zelena-žuta (pozorište u Tiflisu) i 40 kop. smeđa-plava (jedna ulica u Tiflisu).

SAN MARINO

15. III. 1951. izdata je serija od 3 marke u spomen osnivanja san-marinskog Crv. Krsta sa različitim slikama građevina iz San Marina i sa crvenim krstićem: 25 lire tamno-smeđa, ljubičasta i crvena; 75 lire smeđa, sepija, ružičasta i crvena; 100 l. tamno-smeđa, crna, ružičasta i crvena.

TRST Zona A)

Italijanske marke sa crnim pretiskom AMG-FTT: 20 lire crvena i lilasta (Toskana), 55 lira tamno i svetlo-plava (Toskana) i 20 lire crvena (za salon automobila u Turinu).

FINSKA

17. III. 1951. puštene su u tečaj 3 marke sa doplatkom u korist Crv. Krsta sa različitim slikama: 7 + 2 Mk. ljubičasto-smeđa i crvena (sa slikom sanatorijuma), 12 + 3 Mk. otvoreno-ljubičasta i crvena (sa slikom bolničarke kraj postelje bolesnika) i 20 + 5 Mk. crvena (sa insignijama Crv. Krsta).

FRANCUSKA

30. IV. 1951., o 300-godišnjici od rođenja Sv. Jovana La Salskog (1651—1719), osnivača reda braće hrišćanskih škola, čije se ustanove nalaze rasprostrte u 67 raznih nacija, izdata je jedna spomen marka sa slikom slavljnika: 15 fr. tamno-sivo-smeđa.

HOLANDIJA

19. III. 1951. izdata je nova serija službenih maraka, određena za potrebe Međunarodnog suda pravde, sa slikama: na prvim dvema vrednostima palate mira u Hagu, a na svima ostalim kraljica Julijana I.; na svima je natpis »COUR INTERNATIONALE DE JUSTICE«: 2 c. crveno-smeđe, 4 c. zelena, 6 c. ljubičasta, 10 c. zelena, 12 c. crvena, 20 c. plava, 25 c. plava i 1 gulden sivo-plava.

HONDURAS

1) Krajem februara 1951. izdata je jedna serija maraka za vazдушnu poštu u spomen osnivanja Centralne banke 1 jula 1950., za čiju su izradu uzete marke za vazдушnu poštu iz 1949. godine i preštampane novim natpisom u pet redova »COMMEMORATIVE / FUNDATION BANCO CENTRAL / ADMINISTRATION / GLAVEZ-LOZANA / JULIO 10 DEL 1950«: 1 cent. plava, 2 cent.

crvena, 5 c. plava, 9 cent. sepija, 15 cent. crveno-smeđa, 21 cent. crno-siva, 30 cent. maslinasta, 40 cent. škrljasta, 1 lempira crveno-smeđa i 2 l. ljubičasta.

2) Početkom marta 1951. izdata je serija maraka za vazдушnu poštu za spomen 75-godišnjice Svetskog pošt. saveza, izrađene od maraka za vazдушnu poštu iz 1947. god., preštampane natpisom u 3 reda »U. P. U. / 75 ANIVERSARIO / 1874—1949«: 16 c. zelena, 22 c. žuta, 40 c. nerandasta, 1 lemp. plava, 2 lemp. lilasta i 5 lemp. smeđa.

3) U isto vreme izdat je i jedan blok za vazдушnu poštu izrađen od bloka za vazдушnu poštu izdatog 1940 (o 50-godišnjici panamerikanske unije), sa pretiskom na svakoj od 4 marke u bloku istim kao pod 2): 14 c. crna, crvena i plava; 30 c. crna, crvena i plava; 40 c. crna, crvena i plava.

ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА

„ФИЛАТЕЛИЈА“, гласило Филателистичког савеза Хрватске, излази сваког месеца у Загребу. Ових дана је пуштен у свет број 5 за мај 1951 г. са овим садржајем: М. Шерић: Први мај. — Р. Н. Хорват: I земаљска изложба. — Д. Брус: Како се саставља и опрема специјална збирка? — П. Матковић: Филателистичка изложба — испит колективне активности. — Д. Брус: Оцењивање изложака. — П. Матковић: Која ће подружница боље... — Б. Ст. Мрђа: Неколико примедба на наредбу о размени марака с иностранством. — Записник главне годишње скупштине ФСХ. — А. Д. Влајић: Марка мој најбољи друг и учитељ. — Нове марке. — Вести.

„ОМЛАДИНА“, лист Народне омладине Југославије, доноси у свом забавном прилогу „Забавнику“ сталну филателистичку рубрику, која је заведена, као стална, од почетка марта о. г. Објављене су ове notiце и обавештења:

У бр. 10: Филателистичка лутрија ФСХ.

У бр. 11: Наше нове марке у 1951 г. — Омладина у филателији. — Наша филателистичка литература.

У бр. 12: Прва филателистичка смотра у Београду. — Учесће омладине у СФС. — Нова коверта за ваздушну пошту.

У бр. 13: Марка британске Гујане од једног цента.

У бр. 14: Пригодна марка за I земаљску изложбу у Загребу. — Томбола ФСХ. — Пригодна марка 27 марта.

Убр. 15: Спортске марке у свету и код нас. — Ђузепе Верди на маркама.

У бр. 16: Десетогодишњице великих датума наше историје на маркама Југославије. — Филателистичке изложбе које очекујемо.

Ову филат. рубрику уређују Бран. Новаковић и Владета Јокић, чланови СФС из Београда.

СВЕЧАНИ САСТАНАК ПОДРУЖНИЦЕ У ВАЉЕВУ

Подружница Ваљево, једна од најактивнијих подружница у С. Ф. С., приредила је 8 априла о. г. свечану конференцију поводом предаје награде Савеза филателиста Србије подружници као најбољој у Савезу. Конференцију је отворио претседник друг Дика Драшковић, поздравивши присутне и делегата Савеза, Драгослава Стевановића. После тога је делегат Подружнице на годишњој скупштини Савеза, друг Тараканов поднео извештај; затим је у име Савеза Подружницу поздравио делегат Савеза, пожелевши да она и даље буде на челу успеха и рада свих подружница. Присутни чланови са управом подружнице на челу изјавили су велико задовољство на почастима која им је указана и донели одлуку да Ваљево, као једно од значајних историских места Србије још из I устанка за ослобођење, приреди на дан 7 јула изложбу марака. Овај дан је везан за почетак народних устанака у ФНРЈ у II светском рату и ваљевски срез има част да је устанак почео на његовој територији. У исто време то ће бити, после низа година, прва филателистичка изложба у унутрашњости Србије. Подружница Ваљево позива све агилне филателисте Србије да узму учешћа на њеној изложби и тиме допринесу њеном успеху. Д. С.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ ЛЕСКОВАЦ

Годишња скупштина подружнице одржана је 4 II 1951 у просторијама нове поште.

Скупштину је отворио претседник Драган Божић, а у радно претседништво изабрани су: Станојло Раденковић, Чедомир Ђорђевић и Вукашин Стаменковић; за записничара Света Аранђеловић, а за овераче записника инж. Влада Царевић и Изи Бераха.

После извештаја о раду управног одбора, благајника, Надзорног одбора, Суда части и краће дискусије изабрана је нова управа, претседник Боривоје Живанчевић; секретар Ратомир Димитријевић; благајник Велибор Аранђеловић; књижничар Чедомир Ђорђевић; чланови управе: Чедомир Ђорђевић, Светле Аранђеловић, Изи Бераха, Злата Митић, Ду-

шан Николић, Никола Игњатовић, Јован Игњатовић и Славица Цветковић. Надзорни одбор Станојло Раденковић, Лепосава Базовић и Миољуб Митић. Суд части: Војислав Јањић, Драган Божић и Вукашин Стаменковић. Делегати за скупштину Савеза Никола Игњатовић.

На скупштини су донети закључци:

- 1) Да се организује једна изложба;
  - 2) Да се на два државна празника 1 V или 7 VII и 29 XI изложе марке у једном излогу у граду;
  - 3) Учланити у току године још 20 чланова;
  - 4) Побољшати рад са омладинцима у циљу правилног упућивања у филателију, одржати два предавања за чланове и ђаке у гимназији;
  - 5) Оформити угледну подружничку збирку марака ФНРЈ;
  - 6) Побољшати дисциплину чланова, а нарочито у погледу плаћања чланарине, као и посећивање филателистичких састанака;
  - 7) Омасовити претплату на часопис „Филателисту“;
  - 8) Да се из чланства искључе сви они, који неуредно и неоправдано посећују састанке и који се после треће опомене од стране Управног одбора не поправе;
  - 9) Да се Подружница претплати на стручни часопис СФХ „Филателија“.
- адреса: Ратомир Димитријевић. Ул. Саве Ковачевића број 104.

ПРВА ГОДИШЊА СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ ТОПЧИДЕР

Подружница Топчидер одржала је своју прву годишњу скупштину 11 III 1951 у просторијама ресторације Топчидер.

Изабрана је нова управа:

Управни одбор: претседник Стеван Валтер; секретар Миодраг Јовић; благајник Величко Јанковић; чувар марака Коста Гапчински; књижничар Петар Батинић; чланови: Драгомир Лучић, Танасије Крњајић и Милорад Радовић. Надзорни одбор: Ђорђе Хласни, Божидар Видовић и Владимир Ленц. Суд части: Божидар Коцмут, Јован Николић и Предраг Петровић.

Сва пошта шаље се на адресу: Миодраг Јовић. Завод за израду новчаница. Београд — Топчидер.

Из Савеза филателиста Македоније

Овом годином Филателистички савез Македоније улази у другу годину свога опстанка; његов плодан рад на пољу културно-спортске делатности био је изнет у рефератима и у дискусији на овој скупштини, која је одржана 22 априла о. г. у сали Железничког техникума у Скопљу.

Пошто је писменим потврдама утврђено да су на скупштини присутни сви очекивани делегати, претседник Савеза, друг Наумовски отворио је скупштину. Он је у кратким потезима поздравио делегате: Дирекције П. т. т. директора, друга Топличанца Димитрија, друга Ј. Јојкића од стране иницијативног одбора Савеза филателиста Југославије, Б. Видовића од стране Савеза филателиста Србије, друга Шерића од Хрватског филат. савеза, делегата „Југофилателије“ и делегате подружница Савеза филателиста Македоније. Особито се захвалио делегатима братских савеза, који су се, не жалећи труда, решили на тако далек пут да својим присуством увеличају значај годишње скупштине Савеза филателиста Македоније.

После тога скупштину су поздравили: у име Дирекције П. т. т. друг Топличанац, у име Савеза филателиста Србије друг Видовић који је предао Савезу Македоније, као поклон његовог Савеза, укорицане све до сада изашле бројеве „Филателиста“, у име Хрватског савеза друг Шерић, који је исто тако предао поклон свих до сада изашлих бројева „Филателије“ у тврдом повету, у име иниц. одбора Савеза Југославије друг Јојкић.

После тога је предложен дневни ред и изабрано радно тело скупштине. Прешло се на читање извештаја: Извештај о животу и раду Савеза прочитао је друг Елимовски Р., а извештај благајне друг Танев Лазар.

После кратке паузе прешло се на дискусију, у којој је узео учешћа приличан број делегата. Из дискусије се може извести следеће: Савез је имао да преброди прилично тешкоћа у погледу свога рада, но има и прилично неуспеха, као, на пример, што није основао подружнице у Прилепу, Тетову и Охриду, где има осморазредних гимназија и преко 20.000 становника у свакој од ових вароши. Било је и других примедба. Затим се, у погледу размене са иностранством, нагласило да се дуго задржавају писма код „Југофилателије“; да је неправилно било пуштање у промет марке за 27 март, јер је требало да је добију не само поште у престоницама република, него и провинциске; о правилном снабдевању маркама СТТ-ВУЈА, као и о уступању по једне серије од свих до сада изашлих марака ове области за збирку Савеза; о што скоријем оснивању Саве-

за Југославије, како би се изгладиле многе тешкоће у филателистичком животу итд. Према својем карактеру дискусија је имала правилан ток. Ту је било додирнуто и питање организације омладине, стручно познавање омладине и осталих чланова; говорено је о спекулацији у филателији и суштини праве — аматерске филателије и др.

На крају ове тачке дневног реда претседник Савеза похвалио је као најактивнију и примерну подружницу у Т. Велесу, која за Савез Македоније значи оно исто што подружница у Ваљево за Савез Србије. Као знак признања претседник је предао лепо украшену и исписану похвалу претседнику ове подружнице, проф. С. Христову. У пар речи друг Христов се захвалио на овој пажњи Савеза истакавши да ће подружница продужити свој плодонosan рад на општем добру филателије.

Затим је изабрана нова управа:

Управни одбор: претседник — Наумовски Светолик, п.-претседник — Елимов Ристо, секретар — Пешовски Јордан, благајник — Танев Лазар, шеф размене — Самоковлија Бењамин, руководиоца омлад. секције — Колачевски Деспот, библиотекар — Муквос Лидија, чланови пленума из провинције: Христов Стојан из Т. Велеса, Маневски Доситеј из Куманова, Груевски Аспарух из Битоља, Пеин Радован из Штипа и 3 члана из Скопља: Богоевски Богоје, Хаџи Пецов Мане и Чукић Мирко.

Надзорни одбор: Георгиев Димче, Иванов Тома и Лазаров Георги.

Суд части: Корда Ратко, Др Попов Славе и Ђурчијев Благоје.

За делегате при оснивању Савеза Југославије: Наумовски Светолик, Елимов Риста, Богоевски Богоје, Христов Стојан, Георгиев Димче, Муквос Лидија, Маневски Доситеј, Чукић Мирко, Пеин Радован и Груевски Аспарух.

За делегате у радном телу филателистичке земаљске изложбе у Загребу, како је већ и раније јављено, остају: Наумовски Св., Христов Ст., а на место М. Хаџи Пецева, који је у времену изложбе спречен радом, изабран је Урумов Димко.

Пошто су донети закључци и послате депеше Ц. К. К. П. Македоније, Мин. пошта Београд и П. т. т. инспекторату Копар, делегати су се корпоративно упутили хотелу Македонији, где је био приређен заједнички ручак од стране Савеза филателиста Македоније.

Истог дана у вече Подружница Скопље приредила је у част гостију весело вече са лепим програмом и са лутријом у поштанском дому у Скопљу.

Проф. Ст. Христов